

Riksdagens protokoll

2012/13:115

Fredagen den 31 maj

Kl. 09.00 – 09.51
10.30 – 12.17

Protokoll
2012/13:115

1 § Avsägelse

Talmanen meddelade att *Margareta Larsson* (SD) avsagt sig uppdraget som ledamot i Nordiska rådet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

2 § Anmälan om kompletteringsval

Talmanen meddelade att Sverigedemokraternas riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Olle Larsson som ledamot i Nordiska rådet.

Talmanen förklarade vald till

ledamot i Nordiska rådet
Olle Larsson (SD)

3 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Talmanen meddelade

att *Eliza Roszkowska Öberg* (M) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 1 juni, varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för Anna Rheyneuclaude Kihlman (M) och

att *Erik A Eriksson* (C) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 1 juni, varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för Daniel Bäckström (C).

4 § Anmälan om särskild företrädare för partigrupp

Talmanen meddelade att Miljöpartiet de grönas riksdagsgrupp anmält *Mehmet Kaplan* som särskild företrädare för partigruppen.

5 § Anmälan om personlig ersättare för särskild företrädare för partigrupp

Talmannen meddelade att Miljöpartiet de grönas riksdagsgrupp anmält *Gunvor G Ericson* som personlig ersättare för särskild företrädare för partigrupp.

6 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen, m.m.

Talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:
2012/13:FPM107 Fri rörlighet för officiella handlingar *KOM(2013) 228* till civilutskottet

7 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2012/13:428

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:428 Fredsprocessen i Turkiet
av Hans Linde (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 14 juni 2013.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 23 maj 2013

Utrikesdepartementet

Carl Bildt (M)

Enligt uppdrag

Fredrik Jørgensen

Expeditionschef

Interpellation 2012/13:429

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:429 Inbördeskriget i Syrien av Hans Linde (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 14 juni 2013.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 23 maj 2013

Utrikesdepartementet

Carl Bildt (M)

Enligt uppdrag

Fredrik Jørgensen

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:430 Attraktiva yrkesprogram för jobb
av Fredrik Lundh Sammeli (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 11 juni 2013.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade resor och engagemang.

Stockholm den 23 maj 2013

Utbildningsdepartementet

Jan Björklund

8 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2012/13:159 till socialförsäkringsutskottet

2012/13:173 till utrikesutskottet

9 § Svar på interpellation 2012/13:432 om Ofotenbanan och Malm- banan

Svar på

interpellationer

Anf. 1 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Leif Pettersson har frågat mig när motsvarande satsningar kommer på den svenska sidan på Malmbanan och vad jag avser att göra för att skapa utrymme för dessa satsningar. Frågan är ställd mot bakgrund av den norska regeringens aviserade satsning på Ofotenbanan i den nationella transportplanen 2014–2023.

Jag vill börja med att konstatera att ömsesidiga satsningar på Ofotenbanan och Malmbanan är ett resultat av ett svensk-norskt samarbete som har pågått en längre tid. I september förra året träffade jag min norska kollega för att diskutera bland annat denna fråga.

Det är glädjande att den norska regeringen nu aviserar satsningar på Ofotenbanan. Redan i september förra året aviserade den svenska regeringen jobb- och tillväxtsatsningar i gruvrelaterad infrastruktur som en del av regeringens totala satsning på 522 miljarder kronor i infrastruktur för perioden 2014–2025. För att gruvindustrin ska kunna fortsätta fungera som tillväxtmotor och jobbgenerator, inte minst i Norrland, presenterade regeringen då investeringar för upprustning av bland annat Malmbanan. Sammanlagt investeras ytterligare 3,5 miljarder kronor i gruvrelaterad infrastruktur de närmaste åren.

Inom ramen för nu gällande nationell plan för transportsystemet 2010–2021 pågår kapacitetshöjande åtgärder i form av förlängning av fyra mötesstationer som har kunnat tidigareläggas tack vare regeringens 5-miljarderssatsning. Satsningarna på den svenska delen av Malmbanan innebär att samtliga mötesstationer mellan Kiruna och Riksgränsen från och med hösten 2014 klarar av att hantera de långa malmtågen.

Regeringen har gett Trafikverket i uppdrag att presentera ett förslag till ny nationell plan för utveckling av transportsystemet för perioden 2014–2025. Förslaget kommer att redovisas nu i juni. Därefter kommer förslaget att beredas inom Regeringskansliet innan regeringen avser att ta ställning till förslagen under våren 2014. Därför vill jag inte uttala mig om specifika satsningar innan regeringen har tagit ställning.

Anf. 2 LEIF PETTERSSON (S):

Herr talman! Tack för svaret! Det var lite innehållsrikare och längre än vanligt.

Jag måste konstatera att Ofotbanan – som den faktiskt heter – och Malmbanan byggdes som ett gemensamt projekt mellan Sverige och Norge i början av förra seklet. Ända sedan dess har den varit en gemensam angelägenhet. Det är inte något nytt påfund, något som har kommit på senare år. Banan har alltid varit en gemensam angelägenhet mellan Sverige och Norge. Det är också den enda järnvägen i norra Norge. Det finns visserligen planer på andra järnvägar, men jag tror att mycket har stannat vid planer.

Ministern berömde sig i svaret över de stora satsningar som ska göras framöver. 522 miljarder är regeringens ram. Vi har i vår ram 570 miljarder för samma planperiod som regeringen. Det innebär att vi naturligtvis kan satsa mer pengar.

Av de 3 ½ miljarderna som ministern också vill berömma sig för i gruvrelaterade satsningar landar knappt 1 miljard på Malmbanan. Resten är väg mellan Kaunisvaara och Svappavaara. Men de frågorna ska vi inte diskutera just nu. 1 miljard är inte lite pengar, men i sammanhanget skulle det behövas mycket mer för att klara behovet – ett dubbelspår hela vägen mellan Kiruna och Narvik, kanske till och med från Svappavaara till Narvik, kanske till och med hela sträckan från Luleå.

Banan finns i Sveriges mest expansiva område. Där finns den högsta tillväxten i Sverige. Senast 2020, säger LKAB, kommer det att vara fullt på mötesspår. Det är de uppgifter som LKAB har fört fram, och de vet vad de talar om när det gäller Malmbanan.

Till detta ska läggas de mängder av malm som kommer från Northland Resources gruva i Pajala, från den möjliga gruvan i Jokkmokk och även från andra gruvor i området som kommer att starta. LKAB kommer självt att starta tre stora dagbrott i Svappavaara.

Behovet av banan och behovet av svenska exportinkomster stannar inte vid att bygga några mötesspår på banan. Den kommer att behöva byggas ut med dubbelspår hela vägen.

Mer gods kommer att också gå den andra vägen. De norska fisktågen – ett exempel – kommer inte att bli färre i framtiden utan snarare fler. Det är fisktåg som framför allt går till södra Norge och södra Sverige. Nu kommer jag in på andra banor som inte heller har tagits upp i den här interpellationen.

Det är viktigt att titta på banorna utifrån ett nordiskt perspektiv. Det finns ett initiativ om en nordisk transportplan. Banan är en del av det initiativet. Vi ska inte gå igenom resten av planen, men den är viktig för att sätta Malmbanan och Ofotbanan i ett perspektiv.

Då vill jag bara fråga: Var ligger den frågan nu? Blir det bara konferenser? Det duger inte, utan det måste också komma till verkstad när det gäller nordiska transportplaner.

Prot. 2012/13:115
31 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 3 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Jag blir lite lätt förbryllad. Jag funderar: Är Leif Pettersson inte ens en gång medveten om vad som har gjorts så här långt på Malmbanan? Det är till och med tidigareläggningar av investeringar, mötesspår och ordnade mötesplatser.

Frågan som har uppstått nu är snarare att ju mer vi gör på Malmbanan på den svenska sidan kommer det bara att bli ytterligare en flaskhals, för det som finns på Ofotbanan på den norska sidan räcker inte till. Det är därför som det har varit så viktigt att se hela sträckningen, inte minst från Narvik till Kiruna utifrån gruvnäringens perspektiv, men också den vidare sträckningen mot Luleå.

Det låter fantastiskt bra när Leif Pettersson tar upp de 46 miljarder som Socialdemokraterna har. Men jag blir lika förvånad varje gång, för de ska uppenbarligen räcka till allting, oavsett vilken interpellationsdebatt vi har.

Nej, jag tycker att det är bättre att fokusera på frågeställningen: Hur ser situationen ut för till exempel gruvbolaget LKAB? Vi kan glädjas över att de har en expansion som vi tidigare kanske inte hade trott, inte minst när vi hade ekonomiskt svåra tider, men de har fortfarande en bra utveckling för framtiden även om det inte längre ökar lika mycket i Kina. I tider med en svår ekonomisk situation i övriga Europa har LKAB ändå möjlighet att få nya kolleger i Pajala.

Det nordiska perspektivet är väldigt viktigt. Jag har varit noga med att i den senaste infrastrukturpropositionen betona att infrastruktur måste gå över kommungräns, länsgräns och landgräns. Framför allt måste man se till stråken och noderna när det gäller vårt gods. Då är just Malmbanan, hela sträckningen till Narvik, dels ett viktigt industrispår, dels ett spår för persontrafik som kan utvecklas inte minst för turismen.

Vi har haft denna diskussion tillsammans med LKAB, som har känt en frustration över att inte kunna få ut sina leveranser av malm i den omfattning som behövs. Därför har vi tidigarelagt investeringar. Därför har vi haft gemensamma diskussioner med Norge för att planera detta ihop. Staten Sverige och staten Norge har inte haft samma tidsperspektiv när man gör sina nationella planer, men Norge har nu lyckats peka ut en plan där de går i takt med Sverige.

Det har gjorts överenskommelser med LKAB. Jag skulle ha tyckt att det hade varit ännu bättre om andra operatörer, typ de som kör fisktåget, hade varit med i diskussionerna. Men nu har LKAB gått in före, som ett sätt att lösa detta.

Regeringen, som har aviserat sina 522 miljarder som ska börja gälla 2014, nästa planperiod, har ändå tagit hänsyn till möjligheten att tidigarelägga och sett till att det har kommit pengar redan under detta år, just för att hantera det som Leif Pettersson ifrågasätter.

Socialdemokraterna påstår sig ha 46 miljarder som ska komma till från 2014. Det hade inte hjälpt situationen för LKAB. Om Leif Pettersson kallar det som regeringen har gjort att slå sig för bröstet må det vara en sak. Men vi har sett till att hantera denna situation just för att bejaka

den expansion och den fantastiska möjlighet som gruvnäringen ger i Norrbotten. Vi har givit förutsättningarna.

Anf. 4 LEIF PETTERSSON (S):

Herr talman! Jo, jag är fullt medveten om de satsningar som har gjorts. Det är bra att vi bygger ut mötesspår på Malmbanan. Man kan säga som Lars-Eric Aaro sade, att om vi bygger tillräckligt många mötesspår har vi ett dubbelspår. Men det är inte svar på framtidens fråga. Framtidens fråga är att det kommer att behövas ett dubbelspår hela vägen. Då måste man också från den svenska regeringens sida ta initiativ gentemot den norska när man ser dessa behov. Vi vet också att Ofotbanan på den norska sidan är av sämre kvalitet än på den svenska sidan, så det skulle behövas en ordentlig upprustning av den, också av andra skäl.

Därför måste den svenska regeringen, inom ramen för en nordisk transportplan, ta initiativ och vara offensiv i frågan. Något annat duger inte. Vi måste se till att den svenska exporten kan fungera. Vi måste se till att den järnmalm som produceras i Sverige inte blir lagd på hög här utan kommer ut till kunder ute i världen.

Jag är fullt medveten om de satsningar som är gjorda. Jag har naturligtvis ingenting emot dem, utan det är jättebra att de är gjorda.

Förra gången vi pratade om detta var det en helt annan interpellation, men då kom vi också in på frågan om pengarna. Ministern kom då med påståendet att hon hade slutat räkna vid 90 miljarder. Då funderade jag lite grann på vad det där var, för jag hade inte hört den siffran förut. Men sedan började jag tänka efter, och jag kom fram till att det är de projekt som vi tänker starta under denna planperiod men inte hinner göra färdiga. Det är det överhäng som vi får under nästa planperiod, och pengar måste naturligtvis plockas fram för det. Det är en självklarhet. Det är väl inte så att ministern har alla projekt som ska startas under denna planperiod färdiga 2025?

Jag kan ställa samma fråga till ministern: Hur många miljarder i överhäng har ni? Hur många projekt har ni startat under denna planperiod som fortsätter under nästa planperiod och som man måste avsätta pengar till då? Man kan säga att det är ofinansierat, för det finns inte på papperet ännu.

Det är ungefär den retoriken som ministern försöker använda sig av. Och visst kan det vara träffande eller slående som retorik, men som verklighetsbeskrivning håller det inte.

De projekt som vi startar är vi också beredda att fullfölja när det gäller framtida satsningar i kommande planperioder. Men vi har, precis som regeringen, ännu inte sett de planperioderna. Vi har ännu inte avsatt pengar för dem, och det har inte heller regeringen gjort. Där är vi lika goda kålsupare, om man säger så.

Alla infrastruktursatsningar tar tid att genomföra. På norsk sida är det kanske ännu besvärligare, för där ligger Ofotfjorden alldeles nedanför. Det finns en hylla som man har sprängt in på många ställen där tåget ska gå. Det kommer att kosta ganska stora pengar att göra om den banan. Det innebär att man måste sätta i gång med planeringen i tid. Därför tror jag att det är oerhört viktigt att regeringen redan nu tar initiativ och för samtal med den norska regeringen om hur Ofotbanan ska kunna få ett dubbelspår hela vägen mellan Kiruna och Narvik.

Herr talman! Att föra en politik där man finansierar för att starta eller, som jag skulle kunna uttrycka det, en sätta-spaden-i-backen-politik har ju Socialdemokraterna prövat förut. Det gjordes bland annat för den nationella planen 2004–2015, då vi bara kunde konstatera att den var underfinansierad med 65 miljarder. Vi har valt att göra det omvända och även se till att ha finansiering för att avsluta projekt.

Uppmaningen från Leif Pettersson var att den svenska regeringen redan nu måste börja prata med Norge. Det har vi gjort sedan tidigare. Jag hade kanske önskat att det hade pratats lite mer även längre tillbaka i tiden.

Vi har i dag Trafikverket som tillsammans med norska motsvarigheten Jernbaneverket jobbar för att se på de infrastruktursatsningar som går över landgränsen, inte minst den sträcka som berörs av Malmbanan till Narvik. Jag har själv gjort den resan till Narvik. Det är en ganska otillgänglig miljö, så mest imponerad kan man bli av att de över huvud taget har lyckats bygga en järnväg i den dalen ned till Narvik.

Det som har varit viktigt är att se i vilka steg och i vilket tidsperspektiv som behovet finns för bland annat LKAB och tillkommande gruvbolog för att se att vi hinner med. En del i diskussionen har varit: Hur kan vi förenkla för operatören och den som kör tågen när man passerar en landgräns? Det är alltifrån läkarundersökningar, tillsyn och säkerhetsbestämmelser för att underlätta själva transporten. Där har vi redan påbörjat en diskussion, och den är också viktig för att spara tid och göra det enkelt.

Vi har påbörjat diskussioner, och vi träffades redan under förra året. Jag träffade min norska kollega så sent som i måndags, den 27 maj, för att återigen följa upp och se hur arbetet går. Börja redan nu, säger Leif Pettersson, men det har vi redan gjort.

En mycket viktig del i detta är LKAB:s expansionsmöjligheter kopplat till tid. Där har Trafikverket gjort en åtgärdsvalsanalys. Det handlar om vad som behöver göras, när det kan göras, vad det kostar och hur vi ska finansiera detta.

Det första steget var att få flera mötesspår eftersom tågsätten blir allt längre – snart är det inte ens 750 meter vi pratar om utan snarare uppemot 1 kilometer. Det handlar om vad vi har gjort på den svenska sidan. Men om man inte gör motsvarande på den norska sidan blir det en flaskhals i sig. Då kan vi investera hur mycket vi vill på den svenska sidan, men det ger inte totalnytta. Därför är det självklart att vi har fört samtal med LKAB och med norska regeringen tillsammans med den svenska regeringen.

Detta har nu mynnat ut i att för de mötesspår som stod på glänt för året – man kan inte arbeta så lätt under vintertid, utan man var tvungen att sätta i gång under sommartid – till exempel mötesstationen vid Björnefjäll, där LKAB går in och förskotterar, får vi nu möjligheten att den norska staten nu följer upp i sin plan. Detta skulle inte ha tillkommit om inte Norge och Sverige hade sett hela sträckningen som viktig. Det skulle inte ha tillkommit om inte Norge och Sverige hade haft samtal med varandra. Detta ligger också i ett nordiskt perspektiv. Detta har vi också gjort.

Anf. 6 LEIF PETTERSSON (S):

Herr talman! Det är bra att samtal förs, men den nordiska transportplanen måste också bli verklighet. Det räcker inte med att samtala och konferera, utan man måste faktiskt komma till skott också. Om det är den norska eller svenska regeringen som är problemet kan jag inte veta eftersom jag inte har suttit med vid samtalen. Jag vet inte var haken ligger, men det är klart att ytterligare satsningar på den här banan måste till.

Sedan säger ministern att vi har bedrivit en sätta-spaden-i-jorden-politik. Men vi förlorade ju regeringsmakten 2006. Vet ministern hur mycket vi hade tänkt satsa på infrastruktur om vi hade suttit kvar? Jag vet det i alla fall inte. Jag har ingen aning. Ja, en aning kan man väl ha, men jag vet inte hur en sådan budget skulle ha sett ut, och det vet inte ministern heller.

Visst kan man påstå att det saknas si eller så många miljarder för att fylla upp planen. Det är god retorik, men verkligheten kanske hade varit en annan om vi hade fått sitta kvar. Men detta är bara spekulationer.

Jag tror att det är väldigt viktigt att vi följer den här frågan för framtiden och att regeringen också intar en offensiv hållning. Väldigt mycket av det svenska exportvärdet kommer via den här banan. Då måste vi också se till att tala med den norska regeringen, så att man också på den norska sidan är beredd att satsa de pengar som behövs.

Jag vet inte om de pengar som man nu har aviserat kommer att räcka till, men det är i alla fall en bra början.

Anf. 7 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! I så fall avstår jag från att ta diskussionen om huruvida Socialdemokraterna hade tänkt satsa mer eller mindre. Jag kan bara konstatera att anslagen till drift och underhåll av järnväg är dubbelt så stora som de var 2006 vid regeringsskiftet.

I vilket fall som helst tycker jag att poängen, om jag ska plocka ut något av det som finns i Leif Petterssons oro och fundering för framtiden, är frågan hur vi ska klara av näringslivets möjligheter, i det här fallet gruvnäringens behov av att få ut sina malmtransporter i takt med expansionen? Då måste man se till att hela sträckan Kiruna–Narvik liksom sträckan ned till Luleå, för vi har en hamn också där, är viktig ur ett näringslivsperspektiv. Vi ska vara måna om att vi inte får flaskhalsar eller kapacitetsproblem som förhindrar den expansionen.

Det svar som jag har givit är att regeringen tar detta på allvar. Vi har också gjort insatser, och vi har ständigt kontakt med bland annat LKAB och Norge, för stråket måste ses som ett gemensamt spår för båda staterna. Jag tycker att vi har ett bra samtal och ett bra samarbete. Vi har också förmått tidigarelägga satsningar för att klara dessa utmaningar.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 8 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Ingemar Nilsson har frågat mig varför regeringen avser att hålla fast vid ett ingånget avtal med trängselskatt i Göteborg, men inte när det gäller avgiftsfri personbilstrafik på E4 i Sundsvall. Vidare har Ingemar Nilsson frågat om det i Trafikverkets uppdrag ”att inom ramen för gällande avtal med kommunen förhandla fram en fungerande lösning” ingår att förmå kommunen att frångå avtalet i utbyte mot kommande angelägna nationella satsningar i infrastrukturen.

Sundsvalls kommun har i avtal med Trafikverket förbundit sig att medfinansiera bro över Sundsvallsfjärden med 250 miljoner kronor. I övrigt finansieras bron av uppbundna lån som återbetalas via vägtull samt statliga anslag.

Under arbetet i 2011 års vägtullsutredning framkom uppgifter från Trafikverket om att avtalet inte överensstämmer med de principer som följer av EU-rätten, i det så kallade Eurovinjettdirektivet. Trafikverket har som avtalspart ansvaret för ingångna avtal och har fått i uppdrag att omförhandla det avtal verket tecknat med Sundsvalls kommun.

Den 14 juni inkommer Trafikverket till regeringen med förslag till ny åtgärdsplan. Regeringen inväntar i samband med detta dels ett förslag till ny åtgärdsplan, dels en slutredovisning av förhandlingsuppdraget.

Jag vill därför invänta resultatet av återrapporteringen den 14 juni innan jag uttalar mig mer i frågan.

Anf. 9 INGEMAR NILSSON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för svaret, även om det med handen på hjärtat inte kändes som mycket till svar. Egentligen är det inget svar över huvud taget om man har för avsikt att diskutera sakfrågan och svara på de i mitt tycke berättigade frågor som jag och många Sundsvallsbor med mig har liksom många kommun-, landstings- och regionpolitiker runt om i Sverige.

I februari 2009 träffades ett avtal mellan dåvarande Vägverket och Sundsvalls kommun om delar av bygget av E4 Syd, som är en utbyggnad till motorvägsstandard av E4 på sträckan Myre–Sundsvall. Det är ett vägprojekt som avser en Europaväg som, inom parentes sagt, har diskuterats under, tror jag, 40 års tid. Avtalet innebar bland annat att Sundsvalls kommun åtog sig medfinansiering med 250 miljoner kronor. 250 miljoner kronor är väldigt mycket pengar för de flesta kommuner, även för Sundsvall.

Motivet till detta var att det skulle leda till en tidigareläggning av byggstarten, och därmed skulle man åstadkomma en av de faktorer som ur det lokala perspektivet är allra viktigast, nämligen en rejäl förbättring av miljön i form av luftkvaliteten i centrala Sundsvall genom att man radikalt minskar biltrafiken genom centrum.

Låt mig för sakens skull understryka att jag för egen del av principiella skäl är oerhört skeptisk till kommunal eller regional medfinansiering av nationell infrastruktur. Att bygga Europavägar, riksvägar, nationella järnvägar och använda den finansieringsprincipen riskerar att omöjliggöra nödvändiga investeringar i framtiden och därmed också öka

*Svar på
interpellationer*

skillnaderna mellan olika delar av landet. Regeringens agerande i det här fallet har inte nämnvärt minskat den skepsisen. Det är kanske också därför som kritiken mot regeringen i det här avseendet är massiv också från SKL just när det gäller bron över Sundsvallsfjärden.

SKL har uttalat sig mycket kritiskt mot regeringens agerande. Det får väl tolkas som en tydlig varningssignal. Man ska tänka sig noga för innan man går in och medfinansierar i infrastrukturinvesteringar.

Enligt de siffror jag har sett har bygget av E4-bron över Sundsvallsfjärden kostnadsberäknats till ungefär 2,4 miljarder och skulle delvis avgiftsfinansieras. Den tunga trafiken ska betala avgift för passage över bron, och som Vägverkets, Trafikverkets och därmed också regeringens motprestation för Sundsvalls kommuns medfinansiering skulle personbilstrafiken över E4-bron vara avgiftsbefriad. Så skrevs avtalet, och avtal är väl till för att hållas, statsrådet?

I februari i år ställde jag en skriftlig fråga till statsrådet i samma ärende. Även då valde statsrådet att avge vad jag betraktar som ett icke-svar med hänvisning till pågående förhandlingar mellan Trafikverket och Sundsvalls kommun.

Den gången var deadline den 31 mars 2013. Den här gången är deadline den 14 juni 2013, när det gäller det här interpellationssvaret. Det är jättebekvämt. Då behöver man inte svara den här gången heller.

Men, herr talman, för att undvika en diskussion om eventuellt ministerstyre låt oss föra en debatt på en mer principiell nivå. Det är principer som handlar om huruvida ingångna avtal ska hållas eller inte. Det är principer om huruvida det är rimligt att Sundsvalls kommun och Sundsvallsregionens invånare ska betala nationella väginvesteringar två, för att inte säga tre, gånger. Och det är principer som handlar om huruvida kommunal och regional medfinansiering är rimlig eller inte.

Därför kvarstår mina frågor till statsrådet. Är det principiellt rimligt att staten – läs regeringen! – antingen direkt eller via sin myndighet står för ingångna avtal när man är part? Det är en fråga som man bör kunna svara principiellt på även före den 14 juni. Är det principiellt rimligt att Trafikverket på regeringens uppdrag och i förhandlingar med kommunen, i det här fallet Sundsvall, försöker förhandla fram en lösning som förmår kommuner att frånga avtalet i utbyte mot kommande angelägna nationella satsningar i infrastruktur, särskilt när det gäller satsningar som redan finns i befintlig plan?

Anf. 10 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag tänkte följa upp den här interpellationen med objektet när det gäller Vätternviken, Motalaviken och riksväg 50. Vi har en liknande problematik som den som Ingemar Nilsson förtjänstfullt har beskrivit när det gäller kommande avgiftsfinansiering.

I Motala bygger man en ny förbifart över Motalaviken. Det är en stor investering. Det beräknas kosta någonstans runt 1,6 miljarder kronor, totalt, varav bron är beräknad till 340 miljoner enligt uppgifter från Trafikverket.

Där har man avkrävt en medfinansiering av Motala kommun på ungefär 100 miljoner kronor, dels i form av reda pengar, dels i form av investeringar i gång- och cykelvägar och annat.

I ett avtal daterat den 27 mars 2009, från dåvarande Vägverket, om medfinansiering förbinder man sig i den delen till att personbilar ska betala 10 kronor per resa och tyngre trafik 100 kronor. Och det ska finnas ett tak när det gäller personbilstrafiken på 100 kronor, totalt.

Nu har det ännu inte varit någon förhandling mellan Trafikverket och kommunen, men det är aviserat en till den 12 juni. Den 14 juni kommer ju ministern att återkomma i ärendet när det gäller Sundsvall. Det återstår att se vad som händer när det gäller Motalaärendet.

Jag har en fråga till ministern, även om jag kanske inte får så mycket svar på den. Anser ministern och regeringen att lagt kort ska ligga när det gäller avtal som är tecknade mellan trafikverk och våra kommuner? I dag är det en väldigt märklig process eftersom man inte vet om förutsättningarna som tecknas är de som kommer att gälla också framöver.

Motala är en liten kommun med 42 000 invånare. Den stora investering som sker är ett ganska stort ingrepp i vår kommunala ekonomi. Samtidigt är det här ett väldigt efterlängtat objekt. Objektet planlades redan 1942. Motalaborna har väntat länge på att få en lösning av problematiken.

Detta är min fråga till ministern som är kopplad till interpellationsdebatten.

Anf. 11 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Principiellt: Avtal är naturligtvis till för att hållas. Avtal gäller så länge som parterna är överens om detta. Avtal kan naturligtvis förändras om någon part önskar det. Men avtal bygger oftast, inskrivet, på olika förutsättningar som ska gälla för att avtalet också fortsatt ska vara giltigt.

I fallet Sundsvall var skälet till att regeringen bad avtalshållaren Trafikverket att justera och omförhandla en del av avtalets giltighet kopplat till Eurovinjetten. Vi har ett ansvar att följa även EU-rätt.

Nationellt har staten ett ansvar när det gäller infrastruktur – principiellt ja. Men eftersom vi vet att allt fler delar geografiskt men också tidsmässigt vill ha mer av infrastruktur och gärna tidigare finns möjligheten till begreppet medfinansiering.

Vi har även förskottering. Förskotteringen är däremot begränsad till en viss procent av det totala beloppet för att man inte ska binda upp för många under för lång tid, så att vi inte får någon rådighet när det gäller hur planhanteringen ska se ut framåt. Den möjligheten finns.

Medfinansiering finns också kvar som ett viktigt instrument. Däremot gjorde regeringen en översyn av alla de medfinansieringsavtal som har gjorts, eftersom de skiljer sig en hel del, i syfte att få fram någon form av principiellt ställningstagande i grunden. Det gjordes bland annat med hänsyn till kritik som naturligtvis har uppstått, inte minst från Sveriges Kommuner och Landsting.

Det som ska vara tydligt när det gäller medfinansiering är att det finns en önskan och ett behov från kommunen när det gäller att göra en medfinansiering, att man ser att det finns ett visst mervärde. När man ändå gör en investering kan man göra någonting annat i samband med det. Det kan vara ett sätt.

Eller det kan vara så att man upplever att man får ut så mycket andra mervärden att man är beredd att betala för att objektet ska komma till stånd. Rent principiellt finns den förutsättningen.

Det finns dock en viss kritik mot detta, inte minst från Riksrevisionen, som ser att det kan vara så att objekt som inte är de mest samhällsekonomiskt nyttiga kommer före i tid. Å andra sidan bygger detta ofta på att man har en förhandling och en bred politisk vilja. Det kanske handlar om att lösa upp en knut som har funnits i 20, 30, 40, 50 år, som man behöver göra för att det över huvud taget ska komma till stånd.

Med beaktande av detta och rent principiellt har jag i sådana fall svarat på Ingemar Nilssons frågor i den delen.

Det finns också något i regeringsformen, kopplat till att vi har vissa statsrättsliga gränsdragningar mellan skatt och avgift. I detta ligger bland annat att ingen fordonskategori ska bära mer av sin andel än kostnaderna. Då går vi från en avgift till en skatt.

När det gäller till exempel den fråga som ställdes i interpellationen om trängselskatten är trängselskatten en skatt som hanteras i en trängsel-skattelagstiftning. Den står inte i konflikt med EU-rätten.

Därför finns den med i Västsvenska paketet och kan inte jämföras i den här delen med situationen som har uppstått till exempel i Sundsvall, där det kan ses som att Eurovinjetten inte klaras, vilket var en del av punkterna för avtalets giltighet. Därför skulle det också förhandlas om.

Anf. 12 INGEMAR NILSSON (S):

Herr talman! Låt mig inledningsvis bara säga till statsrådet något när det gäller jämförelsen med trängselskatten i Göteborg. Den här diskussionen handlar inte om trängselskatt kontra broavgifter. Den handlar om huruvida avtal skulle hållas eller inte.

I det, som jag upplevde, mycket oprecisa svar som statsrådet gav på min skriftliga fråga i februari säger hon bland annat:

”Frågan om avtalet för finansiering av bron över Sundsvallsfjärden har kommit upp på regeringens bord i samband med beredningen av infrastrukturpropositionen som lades fram till riksdagen förra hösten. I samband med detta arbete gjordes en uppföljning av gällande plan varvid frågan om bristerna i finansieringsdelen i nämnda avtal aktualiserades.”

När jag läser det betyder det för mig i klartext att regeringen, när regeringen fattade beslut om att bygga E4:an söder om Sundsvall och över Sundsvallsfjärden, inte hade den finansierad. Man kan koppla det till den diskussion som var tidigare i samband med Leif Petterssons interpellation.

Den bristen på finansiering har beskrivits som ungefär 2,1 miljard kronor. Sedan försöker man, tycker jag, lite grann blanda bort korten. Vi kanske ska överlåta till juristerna att tolka Eurovinjettdirektivet och vad det är som gäller. Att man inte får överlåta kostnader från ett trafikslag till ett annat är nog riktigt, eller subventionera ett trafikslag till ett annat. Men den del som den tunga trafiken inte bär är den som då staten har att ta ansvar för.

Jag tycker inte att något i rättsläget har ändrats. Jag tycker att vi ska överlåta det till juristerna. Men det som har ändrats är att regeringen har upptäckt att det saknas 2,1 miljard i finansiering. Vad gör man då? Jo, man ger sin myndighet i uppdrag att försöka förhandla fram en lösning

som innebär att Sundsvallregionens invånare utöver de 250 miljoner man redan har betalt ska betala ytterligare 1,6 miljarder, 1 600 miljoner kronor, i avgifter för att täcka det hål som regeringen har åstadkommit. 1,6 miljarder är den beräknade andelen när det gäller Sundsvallsregionens bilister och vad de ska stå för. Jag tycker inte att det är seriöst. Jag tycker att det kräver ett omtag i Regeringskansliet: Gör om, gör rätt!

Regeringens agerande borde också innebära att alla kommuner, landsting och regionpolitiker, som jag sade tidigare, tänker sig mycket noga för innan man träffar någon form av avtal. Ja, det finns förskottering och det finns medfinansiering. Jag tror att jag har ett hyfsat grepp om skillnaderna.

Man kan ta som ett pedagogiskt exempel sträckan utmed Norrlandskusten, från Gävle i söder och norrut. Om man ska bygga en fungerande E4 eller ett fungerande dubbelspår på Ostkustbanan och ha kommunal medfinansiering tror jag att det kommer att bli lite hackigt beroende på hur de enskilda kommunernas ekonomiska förutsättningar ser ut. Jag tror därför inte på det som finansieringsmodell.

Att sedan regeringens företrädare, i det här fallet Trafikverket, i förhandlingar med Sundsvalls kommun som compensation har nerver att erbjuda investeringar som redan finns i den befintliga åtgärdsplanen tycker jag är oseriöst och på gränsen till oförsämrat. Det handlar om nationellt viktiga investeringar i två triangelspår för att få en fungerande godstrafik på järnväg i Sundsvallsområdet som i sin förlängning dessutom innehåller ytterligare vissa delar av kommunal finansiering. Man ska inte behöva betala ytterligare en åtgärd två gånger.

Herr talman! För ungefär nio månader sedan besökte ett annat av regeringens statsråd Sundsvall, nämligen miljöminister Lena Ek. Hon uttalade då väldigt tydligt att Sundsvall måste göra mer för att klara sina miljömål. Luftkvaliteten är inte tillräckligt bra. Böter hotar i förlängningen, uttryckte hon det som.

Till skillnad från de regioner som infört trängselavgifter för att förbättra miljön, som berörs här, vill den moderatledda regeringen här införa avgifter för E4-bron i Sundsvall som leder till försämrad miljö. Mycket kan man påstå men inte att det är en progressiv och framtidsinriktad miljöpolitik i alla fall!

Sanningen är väl snarast den att regeringen saknar en politik både för en fungerande infrastruktur och för miljö. I det här fallet vill man dessutom att någon annan ska betala.

Mina avslutande frågor till statsrådet blir i det här fallet: På vilket sätt, principiellt, ger regeringens vägran att hålla ingångna avtal förutsättningar för att förbättra miljön i Sundsvalls centrala delar? Det är en oerhört viktig fråga.

Hur kunde regeringen 2009, principiellt sett, blunda för det faktum att investeringarna i E4-bron över Sundsvallsfjärden saknade 2,1 miljard av 2,4 miljarder i finansiering?

Anf. 13 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag upplevde inte att jag fick svar på min fråga när det gäller avtalet om bron över Motalaviken och den kommande finansieringen.

Nu ska vi vara ärliga och säga att förhandlingarna inte har inletts. Som jag sade inledningsvis kommer de att vara den 12 juni. Vi ska inte måla någon på väggen ännu, utan vi förutsätter att det avtal som är tecknat 2009 också kommer att vara det som efterlevs framöver.

Men jag tycker att det känns väldigt oroande att man behandlar kommunerna på det här märkliga sättet från i det här fallet staten i form av Trafikverket. Det här är efterlängtade objekt, både för Ingemar Nilsson, mig och för våra hembygder, men allt har ett pris. Här handlar det i mångt och mycket om ett ansvarstagande, och där har naturligtvis regeringen ytterst ett ansvar att hantera detta på ett bra sätt.

Min fråga är återigen: I de kommande diskussionerna och förhandlingarna – jag förstår mycket väl att ministern inte kan gå in i den delen – är väl regeringens principiella hållning ändå att ingångna avtal bör hållas?

Anf. 14 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Jag har personligen varit både i Motala och följt dessa broars tillkomst och i Sundsvall och sett med vilken fart arbetet framskrider. Jag har också träffat människor som har vittnat om att man i både 50 och 60 års tid har väntat på att det här verkligen ska komma till stånd.

Nu är det på gång, både i Motala och i Sundsvall. En viktig förutsättning var att man kom överens med kommunerna om ett sätt att finansiera. När man bygger ny väg i form av tunnel eller bro ges möjligheten att ta ut en avgift, vilket gör att staten kan ta upp ett lån på ett annat sätt i stället för att göra som vi gör annars, nämligen anslagsfinansiera.

Skulle vi bara ha gjort på traditionellt sätt hade vi kunnat få vänta i väldigt många år till, och det hade verkligen inte löst miljö- och luftkvalitetsproblemen i Sundsvall och inte heller trängselproblematiken. Man har ju dessutom tåg som går igenom staden med bommar som går ned och ställer till det.

Man hade kanske fått ta ett annat grepp och bara gjort de här objekten och i så fall fått avstå allting annat i landet. Men så går inte politiken till och så vill människor, invånare i landet inte ha det.

Därför fanns förutsättningen att sluta dessa avtal. I avtalen är staten en part där vi nu har myndigheten Trafikverket som hanterar och sköter avtalet. Inför varje ny planeringsperiod, och nu ska vi ha en ny från 2014, är det oerhört viktigt att man går igenom tidigare beslutade objekt och kvalitetssäkrar dem och att man går igenom tidiga avtal så att man inte bär med sig brister in i den nya perioden. Förutsättningarna ska vara klara så att de gäller hela vägen och inte stöter på patrull någonstans. Det vill vi inte se.

Trafikverket fick uppdraget att förhandla om avtalet, kopplat till Sundsvall, eftersom avtalets giltighet för att klara finansieringen som vi såg det inte följde Eurovinjetten. Det kan man ha olika uppfattning om, men det var så vi såg det: Titta på det och lös problemet! Vad som sedan har sagts i de diskussionerna eller förhandlingarna har jag ingen uppfattning om.

Det är alldeles riktigt som Ingemar Nilsson sade att vi har förlängt tiden för när man ska återlämna detta, och det var för att ge Trafikverket en chans att hitta en lösning eftersom man inte gjorde det till en början.

Därför tyckte jag att det var rimligt att man satte den återkopplingen till när man också ska presentera den nationella planen i övrigt, vilket blir den 14 juni. Det handlar alltså inte om, herr talman, att jag vill ha tre månaders resit för att slippa svara på frågan.

När det gäller Johan Anderssons fråga står det i avtalet att man ska ha avgifter för personbilar. Det finns med i detta. I avtalet för Sundsvall har man satt avgifter för den tunga trafiken. Det står dock inte explicit att det inte ska vara för personbilar, men man har kommit överens om den tunga trafiken.

När det gäller personbilsavgiften i den del som rör avtalet i Motala har Trafikverket konstaterat att lastbilskollektivets andel av avgiften är för hög. Där har Trafikverket som avtalspart självt initierat en förhandling. Det Johan Andersson säger är alldeles riktigt: Motala har fått en propå från Trafikverket. Vad den förhandlingen kommer att mynna ut i och när den ska börja eller vara klar, det vet inte jag. Det är Trafikverket som är avtalsparten i den delen.

Anf. 15 INGEMAR NILSSON (S):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet för debatten eller diskussionen kanske vi ska kalla det för. Jag tycker att det är glädjande att vi ändå kunde föra en principiell diskussion. Jag har full respekt för det datum som finns i svaret, den 14 juni. Naturligtvis är det tråkigt att vi kanske inte riktigt får gå i clinch med sakfrågan, men jag tycker att vi har fört ett bra samtal.

Jag vill bara understryka att jag vidhåller problematiken med medfinansieringen, även om jag förstår hur kommunpolitikerna resonerade vid det tillfället. Det var en fråga som hade diskuterats under många, många år och ett miljöproblem som blev alltmer akut. Det var enligt min uppfattning huvudmotivet till varför de valde den här medfinansieringsmodellen. Jag tycker att man ska ha respekt för det.

Jag vidhåller att vi kanske ska låta juristerna slita tvisten om Eurovinjettdirektivets betydelse. Jag tror fortfarande att Finansdepartementet har dömt av den här frågan och att det fattas väldigt mycket pengar, och jag tycker att vi kan fortsätta föra ett resonemang om hur avtal ska levas upp till.

Jag har också respekt för det statsrådet säger om regeringens roll kontra myndigheten.

Jag kan inte lova speciellt mycket beroende på att inte heller jag vet vad som kommer ut efter den 14 juni. Men om det inte blir så som åtminstone jag och de flesta Sundsvallsbor har tolkat avtalet, det vill säga att personbilstrafiken ska vara avgiftsbefriad över bron, så kan jag lova en sak, och det är att jag återkommer till statsrådet med en ny interpellation så snart tillfälle ges.

Med det vill jag tacka för min del.

Anf. 16 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Naturligtvis välkomnar jag Ingemar Nilsson att återkomma med så många interpellationer han vill.

Jag får också i det här sammanhanget uttrycka min uppskattning över att Ingemar Nilsson ändå höll diskussionen på en principiell nivå i en så

lokalt känslig fråga som naturligtvis många är intresserade av. Med full respekt för detta är det där vi kan befinna oss.

Jag är medveten om diskussioner och problem som finns med just medfinansiering. Just därför har vi i infrastrukturpropositionen, som lämnades i höstas och som riksdagen fattade beslut om, mer försökt att tydliggöra vad som ska vara utgångspunkterna när man medfinansierar.

Jag känner också till – möjligtvis var Johan Andersson inne lite grann på det tidigare – att kommuner upplever att de får olika förutsättningar: Vi är ändå en kommun i ett gemensamt land, ska staten spela ut oss mot varandra? Nej, så är inte tanken. Jag är medveten om att det kan ha sett ut på det sättet över tid.

Jag passerade Sundsvall för inte så länge sedan, och där växer bron fram med en väldig fart. Det upplevs nästan som om det här konceptet för hur man bygger är intressant av andra skäl. Det gäller även det sätt som man nu bygger infrastruktur på i Motala. Taget utifrån det hoppas jag att vi kommer att samla många goda erfarenheter av hur vi kan jobba med standardiseringar i byggandet av infrastruktur som de facto visar sig både hålla kostnad – kanske till och med ge en lägre kostnad – och bli färdigt i tid, kanske till och med före utsatt tid. Men jag hoppas också att vi ska få erfarenheter av på vilket sätt man skriver avtal och vad vi kan föra med oss in i framtiden. Dessutom blir broarna snygga. Så är det inte alltid. Tack för en bra debatt!

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 9.51 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 10.30, då en aktuell debatt om oroligheter i storstädernas förorter skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 10.30.

*Aktuell debatt:
Oroligheter i stor-
städernas förorter*

11 § Aktuell debatt: Oroligheter i storstädernas förorter

Anf. 17 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Det vi har sett de senaste veckorna och som faktiskt fortfarande pågår, även om mediernas rapportering kanske inte är lika ivrig längre, är inte bara horribelt och förskräckligt, utan det är framför allt det hittills kanske tydligaste tecknet på ett totalt, gigantiskt politiskt misslyckande.

Det har varit väldigt omfattande och väldigt uppmärksammat den senaste tiden. Men det är inget som är nytt. Det har sett ut ungefär så här i den här typen av segregerade förorter under större delen av det här decenniet, där Malmö kanske har varit den stad som har varit mest utsatt.

Vi kommer under debatten att få höra en lång rad floskler och bortförklaringar. Vi kommer att få höra att vi skyller alla de här problemen på invandrarna, vilket inte är sant. Vi skyller på övriga partier i den här kammaren. Vi kommer att få höra om arbetslöshet, hopplöshet och social utsatthet. Det är givetvis relevanta faktorer i det här sammanhanget.

Men allt, även detta, kokar någonstans ned till misslyckad integration. De integrationsproblemen har inte uppstått ur tomma intet. Integrationsproblemen är skapade av politik. Det är ni i den här kammaren som har det fulla ansvaret för de här problemen. Det är ni som genom er politik har skapat de problem som vi ser i dag.

Herr talman! Jag är givetvis tacksam för att justitieministern tar sig tid att delta i debatten. Men det är ju fel. Det är fel minister som är på plats här i dag, som om detta skulle vara någon slags fråga om juridik. Det är det inte. Detta är inte i första hand en juridisk fråga. Visst har det begåtts en stor mängd brott i sammanhanget – det känner vi till. Men de brotten är bara symtom på de djupare problem som vi ser och som debatten verkligen bör handla om.

Jag hoppas, herr talman, att den här debatten kommer att handla om de djupgående problem som vi ser i dag i det svenska samhället.

Anf. 18 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Det vi framför allt har upplevt i Husby och främst i Stockholmsområdet i närtid de senaste veckorna är allvarligt och oroande. Som sades är det sådant som har hänt förut. Vi har sett liknande händelser tidigare, och vi har sett dem också i andra länder.

Unga, arga män – nästan alltid är det män – agerar aggressivt, tar till våld och utsätter andra för brott och oerhörda risker. Bilar och skolor brinner, och det är stenkastning mot polis, brandkår och ambulans. Jag vill vara tydlig med att det är något som är fullständigt oacceptabelt. Det finns inga ursäkter. Det finns måhända förklaringar men inga ursäkter. Och varje enskild person har ett eget ansvar och ett eget val.

Det viktigaste vid den här typen av händelser är givetvis att få stopp på våld och skadegörelse. Det är polisens uppgift att återställa ordning och säkerhet, i första hand att skydda liv och hälsa och i andra hand att förhindra omfattande skadegörelse.

Svensk polis är i dag väl förberedd för stora ordningsstörningar av olika slag. Det finns erfarenhet från tidigare händelser och väl inövade metoder. Många poliser har till exempel utbildning i särskild polistaktik som utvecklades efter kravallerna i Göteborg 2001 och som syftar till konflikthantering och dialog.

Min bild är att polisen har lyckats väl med den uppgiften. Stockholmspolisen kunde snabbt mobilisera sina resurser och har också begärt och fått stöd från andra delar av landet. Det ger uthållighet, för man ska kanske vara tydlig med att den typ av insatser som det handlar om är krävande i alla avseenden och sliter hårt på polisen som resurs.

En del i polisens arbete är att snabbt plocka bort och lagföra de mest aktiva personerna bland dem som deltar i oroligheterna. Ett antal gärningsmän har gripits och omhändertagits. Vi pratar om 46 gripna, varav 18 är anhöllna, 1 häktad och 1 LVU:ad, och 35 omhändertagna tillfälligt med anledning av ordningsstörningar. Det är alltså ett omfattande arbete

för att plocka undan dem som initierar och driver på den här typen av aktiviteter.

På längre sikt – det är kanske det som ska vara i fokus – är det viktigt med polisens lokala närvaro och arbete. Stockholmspolisen har de senaste åren öppnat 28 lokala poliskontor för att vara närmare medborgarna. Poliskontoren och de poliser som är knutna till dem ökar förutsättningarna för dialog och förtroende, vilket är viktigt inte minst i förhållande till unga.

En förutsättning för att kunna göra det är att det finns resurser. Där har regeringens kraftiga satsningar på polisverksamheten de senaste åren varit välbehövliga. Tack vare dem har vi i dag betydligt fler poliser i våra utsatta områden.

Utöver de kraftfulla resursförstärkningarna har regeringen drivit på när det gäller samarbetet mellan polisen och de kommunala myndigheterna. I dag finns samarbetsavtal i merparten av landets kommuner, och jag kan konstatera att i Stockholm samlades respektive stadsdelsnämnder och andra direkt för att ta sig an de akuta problem som oroligheterna medförde där det inte i första hand är polisen som kan stå för service, hjälp och stöd. Ett långsiktigt arbete i fråga om livet i ytterstaden pågår också och är viktigt.

En väsentlig faktor för att långsiktigt förhindra kriminalitet är en fokuserad och väl individanpassad samverkan mellan polis och kommun med inriktning på ungdomar. Regeringen har tagit initiativ till sociala insatsgrupper på tolv orter runt om i landet för att fånga upp unga som särskilt har hamnat på en väg mot livsstilskriminalitet. De tolv sociala insatsgrupperna fortsätter även när projektet är avslutat, och ett 20-tal nya är på gång eftersom det har anmälts intresse från stadsdelar och kommuner. Rikspolisstyrelsen har det tydliga direktivet att när man vill arbeta på detta sätt för att plocka undan ungdomar från kriminalitetens bana ska polisen medverka.

Andra exempel är tidiga och tydliga insatser mot unga som har begått brott. Just nu utvärderar Brå de möjligheter till polisutredning respektive drogkontroll för minderåriga som riksdagen beslutade om för något år sedan.

Det görs och har gjorts viktiga framsteg när det gäller arbetet på det polisiära området som har bäring på de problem som vi har sett de senaste dagarna. Men ansvaret för att öka tryggheten och förebygga oroligheter ligger inte i första hand på polis och rättsväsen. Det krävs att alla i samhället bidrar. Det handlar om kommunernas ansvar och även de goda krafter som kan samverka i övrigt. Mycket görs, men mycket mer kommer otvivelaktigt att behöva göras.

Regeringens politik för att få fler människor i arbete, bryta bidragsberoende och få människor som kommer hit från andra länder att känna att de har en plats i Sverige är en viktig del i det. Om man nu fick vara glad över något, under de dagar då det var som mest händelser i gång, var det att de som bor i Husby och andra förorter gick man ur huse och manifesterade: Rör inte min stadsdel! Det inger hopp. Det är en grund för att försöka bygga bättre samhälle, bättre trygghet i de här delarna.

I Stockholm har Alliansen gjort och gör stora satsningar på ytterstadsområden. Jag ska återkomma till en del av de satsningarna, som också är oerhört centrala.

Mitt besked är att polis och rättsväsen måste samverka med hela samhället för en långsiktigt hållbar trygghet för alla som bor i Sverige.

Prot. 2012/13:115
31 maj

Anf. 19 MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Låt mig börja med att konstatera att det är en avsevärd skillnad i ton mellan det som justitieministern säger i dag och det som hennes statsminister sade i förra veckan. När jag i frågestunden förra torsdagen tog upp frågan om regeringen hade några ytterligare åtgärder att presentera sade statsministern att jag ägnade mig åt politiska pajas-konster. Det kan hända att statsministern hade en dålig dag då och att han var lite ur balans. Men jag uppskattar i alla fall att det nu är en annan ton som regeringen anlägger, en ton som vi brukar ha när vi diskuterar sådana frågor, justitieministern och jag. Det tycker jag är bra. Det visar seriositet och respekt. Det kanske du kan hälsa Reinfeldt när du träffar honom, Beatrice Ask.

Det som hände i förra veckan är oerhört allvarligt. När bilderna av brinnande bilar gick ut över världen i torsdags tror jag att många i Sverige, men kanske ännu fler i omvärlden, höjde på ögonbrynen och blev mycket förvånade. Bilden av Sverige i vår omvärld är nämligen fortfarande att Sverige är ett lugnt, tryggt och stabilt land utan några större klassmotsättningar. Nu är det en annan bild som kablas ut över världen.

Jag fick frågor från alla möjliga håll från internationella medier. Huvudfrågan var: Vad är det egentligen som är på väg att hända i Sverige? Vart är Sverige egentligen på väg? Det är en bra fråga.

Vi måste naturligtvis ta avstånd från våldet. Det är en självklarhet. Den typ av upplopp som vi såg i förra veckan är inte acceptabla. Det gäller de ungdomar som var ute och brände bilar till exempel i Husby men också på andra ställen. Men det gäller faktiskt också de nazister som var ute i förorterna i helgen som något slags medborgargarde vars enda syfte var att mucka gräl och öka konflikterna ytterligare. Det var i Tumba som detta hände.

Det är en självklarhet för alla demokratiska krafter i vårt land att ta avstånd från allt sådant våld. Men det räcker inte. Det räcker inte att bara ta avstånd från våldet. Den som vill utöva ett politiskt ledarskap måste också peka ut en riktning och föreslå lösningar för att förebygga att denna typ av våld inträffar igen.

Vi socialdemokrater föreslår i dag fem konkreta åtgärder som vi tycker att regeringen omedelbart borde ta till sig och börja arbeta med. Det handlar om insatser på kort sikt, om insatser på medellång sikt men också om insatser på lång sikt.

För det första: Polisarbetet måste utvecklas. Vi ska ha en god polislärvaro i de områden som berörs, och polisen ska arbeta professionellt och på ett sätt som grundlägger ett gott förtroende för polisväsendet. Vi säger att alla skolor ska ha kontaktpoliser knutna till sig. Vi säger att vi måste ha fler poliser med invandrarbakgrund för att på det sättet bygga och skapa förtroende. Vi säger att vårt polisväsende i Sverige ska vara hela Sveriges polis som alla kan känna förtroende för.

För det andra: Det behövs riktade sociala insatser mot de gängbildningar som nu tar form. Jag är mycket rädd för att en del av de killar som nu var ute och brände bilar om några år kommer att vara indragna i ännu tyngre kriminalitet. Vi har nu en mycket allvarlig kombination i Sverige

*Aktuell debatt:
Oroligheter i stor-
städernas förorter*

av massarbetslöshet – en arbetslöshet som har ökat – och en fast och etablerad organiserad kriminalitet. Vi måste lösa upp dessa gäng, annars kommer en del av dessa ungdomar att rekryteras rakt in i den organiserade kriminaliteten. För att lösa upp sådana gäng måste sociala myndigheter ibland plocka bort de mest ledande ungdomarna från gatan och helt enkelt omhänderta dem enligt LVU. Sedan kan man jobba med öppna sociala insatser mot svansen, alltså mot de ungdomar som kanske bara har hängt med gänget.

På den socialdemokratiska tiden subventionerade vi storstadskommunernas LVU-placeringar. Det visade sig vara mycket effektivt för att förebygga gängkriminaliteten. Jag tycker att regeringen bör återinföra ett sådant system.

För det tredje: Jag besökte Husby i onsdags och träffande bland andra personer från Megafonen men också de som jobbar på Husby Träff. Jag träffade även personer på det nyinrättade Berättarministeriet som är en skriververkstad för barn. Det viktigaste budskapet från vem man än träffade i Husby var: Våra ungdomar måste ha arbete, och de måste ha en bra utbildning. En ung människa ska inte behöva gå långtidsarbetslös.

Därför har vi socialdemokrater föreslagit en 90-dagarsgaranti. Inom 90 dagar ska alla ungdomar ha antingen utbildning, arbete eller praktik. Det ska naturligtvis gälla i hela landet, men självklart hade det haft störst betydelse när arbetslösheten är som högst. Det är vårt löfte, och jag tror att det är helt avgörande för att vi ska kunna återskapa framtidstron i dessa områden. Detta hänger samman med vårt fjärde förslag.

För det fjärde: Vi säger att man ska göra en särskild satsning i de 50 skolor i landet som har svårast förutsättningar och sämst resultat. Det är där som de bästa lärarna ska vara, det är där de behövs, och det är där som de gör mest nytta. Men för att åstadkomma det måste vi göra särskilda satsningar där.

För det femte: Vi måste återskapa de sociala trygghetsnäten så att fler kan lyftas över fattigdomsnivån. Sedan denna regering tillträdde har andelen hushåll som lever under OECD:s fattigdomsstreck ökat med 60 procent, och kostnaderna för socialbidrag har ökat med 2 miljarder kronor eller 25 procent. Det beror på att a-kassa och sjukförsäkring har trasats sönder, och det beror på att barnbidragen inte har höjts sedan 2005. Detta måste naturligtvis åtgärdas, annars kommer utvecklingen mot ökade klyftor bara att fortsätta.

Våra förslag handlar alltså om polisen, socialtjänsten, arbetsmarknadspolitiken, skolan, socialförsäkringarna och barnbidragen. Detta är ingen invandringsfråga. Det är en klassfråga. Vi socialdemokrater har decennier av erfarenhet när det gäller att skapa solidaritet och trygghet i ett samhälle och föreslå lösningar som håller ihop samhället i stället för som nu då alltmer går isär.

Anf. 20 MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Jag skulle vilja börja med berättelsen om Husby och liknande förorter lite längre tillbaka i tiden. Men debattformen aktuell debatt har sina begränsningar i tid och egentligen också när det gäller de som sitter här och lyssnar. Men jag vill också uppmärksamma på att det är tusentals människor som sitter och tittar på detta hemma vid sina datorer eller tv-apparater.

Detta handlar i grunden om vad det är för samhälle som vi vill leva i. Det handlar i grunden om vilken båt som vi tillsammans faktiskt sitter i. Det är en båt som är på väg mot ett mål där alla människor ska känna sig behövda, där alla människor ska känna att de har en plats, och där alla människor faktiskt också känner behovet och har känslan av att vara med och bestämma vart båten är på väg.

Miljöpartiet påbörjade vid årsskiftet ett långsiktigt arbete för att frigöra potentialen i miljonprogramområdenas förorter. Det handlar om upprustning som skapar jobb för de boende, om en mer rättvis skola och sjukvård och om det offentliga samhällets närvaro, men också om trygghet och om levande bostadsområden genom främjande av näringsliv och kulturverksamheter.

Det som många av oss har sett när vi har besökt förorten, och jag har själv varit på plats, är någonting som i många ögon är tecken på oro – fruktansvärd förstörelse och ungdomar som löper amok.

Det har förts fram att polisen skulle vara skälet till en del av dessa oroligheter. Jag vill härmed klargöra att det aldrig någonsin är acceptabelt att kasta sten på brandkår eller polis. Rättsväsendet är till för alla, och tillträde till rättvisa är någonting som är grunden för och kännetecknet för en rättsstat.

Samtidigt vet vi vad som gäller i fråga om ungdomsarbetslösheten, som tidigare pliktskyldigast lästes upp av en av talarna. Det finns uppgifter om att ungdomsarbetslösheten är 25 procent. Men den är betydligt högre i vissa förorter.

Vi känner till skolresultatsproblematiken. Det sker inte på sju år. Det går inte heller att göra någonting åt det på sju år. Men någon form av riktning borde ha stakats ut under dessa sju år.

Vi vet också vad som gäller i fråga om förtroendet för rättsväsendet. Det ligger en utredning om diskriminering inom rättsväsendet och samlar damm på något departement. Brottsförebyggande rådet, Brå, pekar där på sida efter sida på de problem som faktiskt kan skönjas hos den viktigaste myndigheten när det gäller upprätthållande av lag och ordning.

Men jag vill än en gång säga att detta aldrig får tas till intäkt för stenkastning eller bränder.

När mina föräldrar flyttade hit till Sverige i slutet av 60-talet valde de efter ett antal år att flytta till Rinkeby för att de upplevde att det var där som det fanns en trygghet och känsla av samvaro som de kanske inte riktigt kände, trots att de enligt dagens terminologi skulle vara välintegrerade eftersom de hade jobb.

Vi bodde i Rinkeby ett antal år. Sedan flyttade vi så småningom till Akalla. Nu har jag bott 17 år i området i Husby. För mig är detta personligt. För mig handlar det om en framtid som går i spillror för många ungdomar.

Vi får nu höra talare efter talare säga att de har besökt Husby. Jag är i Husby, jag är i Rinkeby och jag är i Akalla. Men det räcker inte. Det handlar i grunden om att förmedla en känsla av att vi känner den smärta som unga människor känner oavsett om de bor i Sveg, Klippan, Husby eller Rosengård.

Det handlar lika mycket om landsbygden. Det handlar lika mycket om en hel generation som först kriminaliserades genom att vi inte riktigt tror på deras kultur och deras idé om hur de tar till sig kultur.

Vi har haft justitieministrar, både röda och blå, som har talat sig varma för i princip ett övervakningssamhälle där vi har satt Ipred på plats och FRA är i gång. Idén om hur dessa unga ska känna sig hemmastadda i båten förvanskas hela tiden.

Det jag hör många gånger när jag sitter och talar med dessa ungdomar, trots en generationsskillnad, är att de upplever att vuxenvärlden inte lyssnar på dem, att vuxenvärlden sviker dem.

Det är någonting som är djupt problematiskt. Det behövs ett antal åtgärder mot detta. Att vi kanske är lite sent ute är någonting som må förlåtas om vi lyckas möta upp de ungdomar som nu växer upp. Det är mina barn som går i skolan i området och andras barn som går i skolor i andra områden.

Anf. 21 GULAN AVCI (FP):

Herr talman! Stenkastningarna har upphört, och bilarna har slutat brinna. Husbyborna och människor i andra Stockholmsförorter har fått lite av lugnet tillbaka.

När stenar flyger i lyften, glas krossas, bilar sätts i brand, butikslokaler förstörs, hyresgäster tvingas till evakuering mitt i natten, räddningspersonal utsätts för våld, barn inte kan gå till skola och förskola och hela bostadsområden sätts i skräck tär det på hela samhället. De som drabbas allra värst är de oskyldiga människorna i dessa områden.

Nu ställer sig alla frågan varför det sker och hur det kan ske. Det finns givetvis många förklaringar till det som har inträffat. Det finns ungdomar därute som är frustrerade och känner uppgivenhet. Deras oro ska tas på allvar. Det är viktigt att vara ödmjuk och förstå att det varken går att vända utvecklingen över en natt eller att det finns enkla lösningar.

Vi kan aldrig acceptera ett samhälle där människor använder våld och vandalism som ett sätt att manifesteras sitt missnöje mot samhället. Jag blir uppriktigt sagt ledsen och förbannad när företrädare för vänstersidan ger uttryck för förståelse för den anarki som några få våldsverkare gjort sig skyldiga till.

När Vänsterpartiet skickar ut pressmeddelanden och säger sig ha förståelse för den våldsspiral som har spridit sig som en löpeld från förort till förort den senaste veckan gör de sig medskyldiga till att våldet eskalerar. Värst av allt är när Vänsterpartiet uppmanar polisen att hålla sig borta från de brinnande förorterna för att inte provocera de arga unga männen till fler våldshandlingar.

Min fråga till dig, Jonas Sjöstedt, är: Tycker du inte att mina föräldrar i Bredäng har rätt till samma skydd av polisen som invånarna vid Östermalmstorg där du bor? Varför vill ni göra skillnad på folk och folk? Varför vill ni skapa andra regler för människor i en redan utsatt situation? Det vill jag gärna ha svar på.

När Socialdemokraterna skyller alla problem på de ökande klyftorna visar de att de inget lärt av sin egen historia. Den omhändertagandementalitet som så länge genomsyrade Socialdemokraternas integrationspolitik är lika framträdande i dag.

För Socialdemokraterna har systemen alltid gått före individen. De satsningar de föreslagit har sällan varit förankrade i verkligheten. De har blint lyssnat på LO i stället för att skapa vägar för människor att komma in på arbetsmarknaden.

Att basera sin integrationspolitik på fortsatt bidragslinje och omhändertagande visar att de inte har några förslag till hur utvecklingen ska vändas. Det är bara att beklaga.

Herr talman! Sverigedemokraterna har begärt dagens debatt. Det är bra. Det ger mig möjlighet att diskutera hur Sverigedemokraterna vill lösa problemen.

Jimmie Åkesson och hans partikamrater i riksdagen har föreslagit ett antal åtgärder som inte förvånar mig. De vill införa undantagstillstånd, skicka in militären i förorterna och beskjuta oskyldiga människor med vattenkanoner.

Jimmie, vet du om att det är just detta diktaturregimer tillämpar? Det är just på grund av detta som jag och min familj för 30 år sedan flydde till Sverige.

Herr talman! De allra flesta människor som kommer till Sverige är starka människor som vill ge en bättre framtid för sig själva och sina barn än vad de hade i det land de bodde i.

Det är sällan oppositionen nämner att det är människor som rest under mödosamma förhållanden, att de har en fantastisk inneboende kraft och inget hellre vill än att arbeta och göra rätt för sig när de kommer till Sverige.

Herr talman! Låt mig vara tydlig på en punkt. Vi som invandrat till Sverige är inga offer. Vi kan göra egna val, och vi är som folk är mest. Sverige är ett fantastiskt land att komma till.

Jag är själv första generationens invandrarbarn. Jag har tagit den hårda vägen liksom så många andra ungdomar i det här landet för att lyckas och bli en del av det svenska samhället.

Jag är tacksam för att Sverige tog emot mig och min familj från den ofrihet och det förtryck som min familj upplevde i sitt gamla hemland. Vi har fått möjligheten att leva i frihet och demokrati.

Om vi hela tiden stigmatiserar och ger bilden av att det inte går att lyckas har vi bestämt att människor med utländsk bakgrund inte kan klara sig själva och att de är dömda att misslyckas.

Den integrationspolitik som Folkpartiet och Alliansen driver vilar på tre ben. Det handlar om språk, arbete och utbildning. Vi tror på varje individs förmåga att ta ansvar för sig själv och utvecklas.

Herr talman! Förra veckans upplopp upphörde inte tack vare oss i den här kammaren. Det är tack vare de människor som bestämde sig för att en liten grupp inte ska få förstöra för majoriteten av invånarna i Husby och andra förorter.

De sade stopp till vandalismen, våld och stenkastning. De tog tillbaka sina områden från dem som vill förstöra. De utgör en del av det civila samhället. Det civila samhället har haft en avgörande roll för att lugnet har kommit tillbaka till Husby och andra områden.

Jag var själv med och nattvandrade i mitt gamla bostadsområde Breddäng tillsammans med andra vuxna, ungdomar, fältassistenter, föreningar, idrottsrörelsen och andra. Det är om dem den här debatten ska handla.

Förra veckan handlade det om upprorsmakarna. Låt oss i dag fokusera på det civila samhället och möjliggöra en politik för utveckling så att vi ger bra signaler till de människor som i dag upplever en oro.

Anf. 22 JOHAN LINANDER (C):

Herr talman! Dagens debatt har hittills handlat om två olika saker.

Den första frågan är vad som behöver göras för att lyfta de yttre delarna av våra storstäder där det i dag är alltför få som har ett jobb att gå till, alltför få som har godkända betyg i skolan och där alltför många känner sig utanför det svenska samhället.

Den andra frågan är varför det finns personer som sätter eld på bilar, bränner ned skolor och förskolor och kastar sten på poliser och brandmän. Detta är två olika frågor, och svaren är också två olika.

Man gör det alldeles för enkelt för sig om man tror, eller kanske vill tro, att utanförskap i stadens ytterområden är anledningen till att stenar kastas.

Jag tänker börja med att nämna vad Centerpartiet vill göra för att lyfta upp storstädernas ytterområden.

Det handlar om jobb, jobb och jobb för vuxna och skola, skola och skola för barn och ungdomar. Svårare än så är det inte. Lättare än så är det inte heller. Vi måste uppnå bättre utbildning, fler med arbete och fler med egen försörjning.

Jag tänker nämna några av alla de förslag som vi i Centerpartiet har lagt fram. Vi vill ha nystartszoner, det vill säga att det ska vara enklare och billigare att anställa. Vi vill flytta ut myndigheter utanför stadsgrän-
nan. Det halverar dessutom hyreskostnaderna. Vi vill ha en resursstärkt skola där de bästa rektorerna och lärarna finns där de behövs som allra mest. Det handlar om jobb och skola, jobb och skola.

Utöver detta behöver vi en nära och tillgänglig polis som jobbar långsiktigt i stadsdelarna. Vi behöver en polis som skapar förtroende och relationer, en polis som känner av stämningar och en polis som gör stadsdelen tryggare.

Man ska inte heller glömma bort att det finns personer som vill skapa oro och som inte alls tycker att det är en bra idé att poliserna är ständigt närvarande. De tycker inte alls att det är en bra idé att polisen bygger upp ett förtroende hos medborgarna. Det är personer som har för avsikt att skapa ett hat eller åtminstone en misstro mot polisen, allt för att polisen inte ska få information som stör deras kriminella verksamhet.

Herr talman! Det finns hur mycket som helst som behöver bli bättre i storstädernas ytterområden. Unga kommer inte in på arbetsmarknaden på grund av för stela arbetsrättsliga regler. Det är för dåliga skolresultat. Det finns trångboddhet, och bostadsområdena rustas inte upp som de borde. Integrationen är generellt sett för dålig. Personer med invandrabakgrund diskrimineras i samhället. Men detta är ingen anledning och ingen ursäkt för att bränna bilar eller kasta sten.

Vi har tidigare fått höra från vänstersidan att det är de sociala klyftorna som är anledningen till att stenar kastas och bränder tänds. Sverigedemokraterna gör som vanligt och skuldbelägger alla invandrare som grupp. Med en minskad invandring skulle tydligen allting vara bra. I medierna har polisens dödande skott mot en hotfull man med machete använts som förklaring.

Ni gör egentligen alla samma sak. Genom skuldbeläggande av grupper och händelser ursäktar ni enskilda individers brottsliga gärningar. Om samhällets företrädare lägger skulden på andra, varför ska de ansvariga då ta ansvar för sina handlingar? Det är inte grupper av människor

som bär skulden. Det är den individ som kastar stenen som är skyldig till grov misshandel eller försök till grov misshandel. Det är den individ som sätter eld på bilen som är skyldig till grov skadegörelse och kanske i värsta fall mordbrand. Det är dessa personer som ska utredas, åtalas och dömas. Det är dessa personer som är ansvariga. Det är dessa personer som har begått brott.

Det kan finnas hur många förklaringar som helst, men det finns inga ursäkter för att bränna oskyldiga människors bilar, sätta eld på färdtjänstbilen så att äldre inte kan ta sig till vårdcentralen eller kasta sten på brandmännen när de försöker göra sitt jobb och släcka branden i förskolan som gör att barnen inte har något dagis att gå till. Det finns inga ursäkter för att attackera poliser när de försöker skapa en trygg och lugn stadsdel.

Herr talman! Jag trött på att det i den här debatten och i samhället i stort är så många som tror sig veta varför oroligheterna i Husby och andra delar av landet startade. Alla hittar sina egna favoritförklaringar från vänstersidans klasskamp retorik till Sverigedemokraternas skuldbeleggande av alla med icke-svensk bakgrund. Sanningen är att ni inte alls vet. Ni gissar bara på det som ni tycker är lämpligt utifrån er politiska övertygelse.

Jag hoppas att den här debatten kan fortsätta på ett bättre sätt än så. Låt oss i stället tala om vad vi kan göra för att förbättra förutsättningarna för människor som lever i dessa områden. De ska inte behöva stå ut med kastade stenar och brända bilar.

Anf. 23 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Husby har blivit lite av en symbol för den senaste tidens händelser, men det handlar inte bara om Husby. Det handlar om en lång rad förorter här i Stockholm och i andra delar av landet. Det här är inget nytt fenomen, som jag sade tidigare.

Men låt oss ändå ta Husby som exempel. I debatten och även i dag har det flitigt förekommit en rad olika argument av typen att det inte satsas tillräckligt på förorterna. Det stämmer inte. Det fullkomligt öses pengar över de här områdena. De satsningar som har gjorts i Husby med omnejd är sådana satsningar som flertalet av Sveriges kommuner bara kan drömma om att få ta del av. Det gäller inte minst Järvalyftet som handlar om hundratals miljoner kronor. Där har satsningen på Husby lyfts fram som ett föredöme av inte minst den borgerliga majoriteten här i Stockholms stad.

Det är enorma resurser som har satsats på fysisk och social upprustning i det här området. Läartätheten i Husby är högre än i majoriteten av skolorna runt om i landet. Den ekonomiska penningen per elev i Husby är högre än genomsnittet i övriga Stockholm. Husby har ett eget badhus och ett nyrenoverat bibliotek. Rinkeby-Kista-området har den bäst utbyggda och mest tillgängliga fritidsgårdsverksamheten i Stockholm.

Det sägs att det handlar om nedrustning och klassklyftor. Det har inte förekommit någon nedrustning – tvärtom. Om det handlar om klassklyftor, varför ser vi då inte de här kravallerna i till exempel Helsingfors där de ekonomiska ojämlikheterna är större än här i Stockholm? Varför ser vi inte sådana här kravaller i bruksorter på den svenska landsbygden där

arbetslösheten, och inte minst ungdomsarbetslösheten, är minst lika hög eller kanske till och med högre än i Husby?

Problemet är långtidsarbetslösheten, säger Socialdemokraterna i första hand, men Sverige har lägst långtidsarbetslöshet i Europa. Den är lägre än hälften av EU-genomsnittet.

De här argumenten håller inte. Det är inte bara ekonomiska och sociala faktorer som ligger bakom de här problemen. De bottnar i minst lika hög grad i den djupa segregation som många människor i de här områdena upplever. De har problem med språket. De umgås mest med människor som kommer från de egna ursprungsländerna. De har låg tillit och låg tilltro till svenska myndigheter och svensk myndighetspersonal. Det handlar om ett socialt och kulturellt utanförskap.

De här problemen löser man inte med nattvandrare, korvgryllning och fritidsgårdar eller genom att, som Johan Linander nämnde nyss, flytta jobb från vissa stadsdelar till de här stadsdelarna genom nystartszoner.

De här problemen utgår i grunden från en ansvarslös invandringspolitik som kompletteras med en helt kravlös integrationspolitik. Det har skapat en ny underklass i Sverige som lever segregat från det svenska samhället och som inte identifierar sig med det svenska majoritetssamhället.

Det krävs andra, mer djupgående åtgärder för att vi långsiktigt ska kunna komma till rätta med den här situationen. Det allra viktigaste, den främsta och första åtgärden, är en mer ansvarsfull invandringspolitik. Den omfattande invandring som i dag spär på det redan befintliga utanförskapet i de här områdena måste kraftigt begränsas. Det är den första och viktigaste åtgärden. Om vi fortsätter med samma ansvarslösa politik spelar det ingen roll vilka övriga åtgärder vi vidtar inom integrationspolitiken. Då spelar det ingen roll hur mycket pengar vi öser över Husby eller liknande förorter. Det är så enkelt.

Vi måste också börja komplettera tillgången till svensk offentlig service och svensk välfärd med krav och skyldigheter. Vi vill göra samhällsorienteringen obligatorisk. Vi vill ställa riktiga krav på resultat inom sfi, och lever man inte upp till dessa krav ska bidrag och annat kunna minskas.

Vi behöver stärka medborgarskapet så att det också kan bli ett incitament för anpassning till det svenska samhället. Vi behöver koppla fler förmåner och fler rättigheter till medborgarskapet samtidigt som vi skärper kraven för att kunna bli svensk medborgare.

Vi behöver avskaffa EBO-lagen som möjliggör för asylsökande att själva välja bostadsort. Det är en lag som ytterligare förstärker den segregation som vi ser.

Sedan har vi föräldraansvaret. Det är givetvis så som nämndes här att det är de kriminella ungdomarna som kastar stenar och brandbomber och vad det nu kan vara som bär det yttersta ansvaret, men vi kan samtidigt inte förringa föräldraansvaret. Det bör, menar jag, vara möjligt att sänka eller helt dra in barnbidraget för de föräldrar som inte tar sitt ansvar och inte sköter kontakterna med socialtjänst eller andra myndigheter när ungdomarna betar sig illa på olika sätt eller begår brott.

Polisen behöver både resurser och befogenheter att göra sitt jobb, och det måste råda nolltolerans från polisens sida när sådana här situationer uppkommer. Men då måste man också ge polisen de resurser och inte

minst de politiska signaler som krävs för att tryggheten ska kunna upprätthållas och brott bekämpas.

Sedan har vi givetvis jobbpolitiken som är avgörande i det här. Framför allt måste vi göra det billigare och enklare för företag att anställa. Vi måste göra det ännu mer förmånligt att arbeta. I det här sammanhanget är det också viktigt att vi återgår till en behovsprövad arbetskraftsinvandring, så att arbetstillfällena i vårt land går till människor som redan finns i Sverige och är arbetslösa i stället för till arbetskraftsinvandrare från exempelvis Afrika eller Asien.

Anf. 24 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! För varje komplext samhällsproblem finns en förklaring som är tydlig, enkel och felaktig. Det slår mig varje gång jag lyssnar på Jimmie Åkesson att det är på det viset. Som vanligt försöker han få hela det här problemet att handla om varifrån människor kommer. Han späder genom sin politik på rädslor och motsättningar i vårt samhälle i stället för att försöka begripa dem och göra någonting åt dem.

Jimmie Åkesson vill i praktiken bekämpa invandrarna. Jag vill bekämpa klassamhället. Jag tycker att det är viktigt att vi talar om klassamhället och om vad det gör med människor och med ett samhälle.

Häromveckan släppte OECD en rapport som bland annat handlar om fattigdomen i olika länder. De mäter fattigdom som hur många som har en disponibel inkomst som är lägre än 50 procent av medianinkomsten. Det är lite byråkratiskt uttryckt kanske, men det visar att de som har en så låg disponibel inkomst är betydligt fattigare än de flesta människor i det samhälle där de bor.

Den rapporten visar att i Sverige har andelen fattiga mer än fördubblats på 15 år, från 4 procent till 9 procent mellan 1995 och 2010. Från att vi var ett av de absolut bästa länderna, ett av de mest jämlika länderna, är vi nu någonstans i mitten, och vi är snabbt på väg utför. Inget land ökar orättvisorna så snabbt som Sverige gör.

Man kan naturligtvis vifta undan det här och säga att det är irrelevant för den här diskussionen och att det inte har någonting att göra med hur det ser ut i våra förorter. Men det är fel. Självklart har det någonting att göra med hur det ser ut i vårt samhälle.

Vad gör det med ett samhälle när det blir så här? Vad händer med tilliten mellan människor och känslan av att vi är delar av samma samhälle och har samma samhällsansvar? Vad händer med kriminaliteten i ett samhälle som präglas av hög arbetslöshet för ungdomar och stor fattigdom? Vad händer med framtidstron hos de 9 procenten?

Jag tror att det händer mycket. Jag vet också att det är så. Det finns en överväldigande vetenskaplig bevisning, om någon nu behöver en sådan, för att det gör samhällen ont, och det gör också det svenska samhället ont. Vi vet att jämlika samhällen blir bättre samhällen. Vi vet också att sju år, snart, av borgerlig politik har lett till ett alltmer ojämlikt samhälle. För detta finns ett ansvar.

Vänsterpartiet hade begärt en aktuell debatt om de ökade klyftorna i samhället. Jag tycker att den aktuella debatten, som vi inte vet om den kommer att bli av, med fördel kunde ha slagits ihop med den här aktuella debatten, för de handlar till stor del om samma sak.

Prot. 2012/13:115
31 maj

*Aktuell debatt:
Oroligheter i stor-
städernas förorter*

Så till bilbränderna och stenkastningen i Husby som har spridit sig runt om i flera stadsdelar i många större städer. Självklart är de oförsvarliga. Självklart finns det ett individuellt ansvar för varje människas handlingar. Det kommer man aldrig ifrån. Att ta till våld är oacceptabelt. Det man har förstört är inte bara bilen som eldades upp eller det som skadades av stenen som kastades, utan man förstör en miljö. Man förstör det område som man bor i. Det får långsiktiga konsekvenser för människorna som bor i området. Det påverkar vilket rykte området får, om man vill bo kvar eller inte, hur sammanhållningen blir och också andra saker. Om det är vi överens.

Det imponerande har varit, och flera talare har varit inne på det, att de viktigaste krafterna för att motverka det här finns i just dessa områden. Det är de som tog de områdena tillbaka. Under alla de här dagarna har min mobiltelefon fyllts av Twittermeddelanden och sms om att man kallar partiföreningarna i Vänsterpartiet till att nattvandera eller att man samlas där och där för att visa att man inte är beredd att låta skadegörelse och våld regera.

Jag är säker på att det har varit likadant i andra partier, för det har skett över partigränserna. De flesta har inte varit med i något parti, utan det har varit folk från Svenska kyrkan och från ABF som har nattvandrat. De goda krafterna i samhället har försökt, och lyckats, att ta tillbaka det här. Frågan är nu: Kommer vi att lyssna på dem? Kommer vi att lära av dem när de talar om hur man går vidare från den här punkten? Det tycker jag är det avgörande.

Polisen har ett svårt och väldigt viktigt arbete. Det är tufft för poliser som hamnar i de här situationerna. Väldigt ofta gör polisen rätt. Väldigt ofta gör man ett gott arbete. Jag har själv träffat många poliser som arbetar i utsatta områden och som verkligen arbetar *med* invånarna för att bygga upp ett bra förtroende, och de hamnar i situationer som är svåra att lösa. Det polisarbetet skrivs det sällan någonting om, för det är vardagen, och det ska vara vardagen.

Undantagsfallet är att polisen gör fel. Undantagsfallet är rasistiska tillmälen och övervåld. Det är viktigt för polisens egen trovärdighet att man reder ut detta. Vi skulle helst se att det skedde genom en oberoende myndighet. Men det är inte polisens fel att de här sakerna sker. Det handlar om mycket mer komplexa saker som händer i vårt samhälle.

Jag återkommer i mina kommande inlägg till hur vi vill göra någonting åt ett Sverige som blir allt orättvisare och hur vi vill att vi ska vara ett samhälle som håller ihop.

Anf. 25 CAROLINE SZYBER (KD):

Herr talman! Vad uppnår man med att elda upp grannarnas bilar eller att slå sönder den lokala butiken? Varför tänder man eld på ideella föreningslokaler, såsom Husby Konst- & Hantverksförening? Vad driver de ungdomar som tänder eld på Kista Montessoriskola, en skola för barn från förskoleklass upp till årskurs 5? Varför krossar man rutorna till föreningen Musketörernas lokal i Rågsved, en förening som arbetar för människor som är utsatta och som lever i eller riskerar hemlöshet?

Jag kan förstå att unga känner en ilska och frustration, men att göra sin röst hörd genom hot, skadegörelse och andra våldsyttningar kan aldrig accepteras. Att ha en framtidstro och känna sig behövad och lyssnad till är

mänskliga behov som vi alla har. Tyvärr ökar inte möjligheterna att få behoven uppfyllda med våld och skadegörelse. Det blir inte fler jobb eller företag i områden där det är osäkert om man får ha sina saker eller lokaler i fred.

Det Husbyborna drabbats av är fruktansvärt. Många säger att de inte känner igen sig i sin egen stadsdel. Det vi sett är inget vi i Sverige är vana vid, även om det skett tidigare. Min första känsla är empati med de människor som vaknat till chocken av att se sin bil utbränd eller den egna butiken sönderslagen. Den andra känslan är upprördhet. Upprördhet över att människor förstör för sina medmänniskor, men också upprördhet över deras försvarare som tycker att allt är det offentligas fel.

Det är viktigt att vi, samtidigt som vi frågar oss vad som är orsakerna, är helt tydliga med att människor har ansvar för sina gärningar. Hur frustrerad man än må vara har man alltid ansvar för sina egna handlingar. Dessutom måste jag vara tydlig med en sak. Vad frustrationen beror på har inte framgått, och bilden framgår inte tydligare för att fler bilar bränns. Det finns konstruktivare sätt att uttrycka sin mening på. Om personer inte upplever att denna möjlighet finns måste vi självklart ta det på allvar, men bilbränder gör inte dessa röster tydligare, snarare tvärtom.

Det diskuteras nu vad som är anledningen till det vi sett. En del vill lyfta fram att det är socioekonomiska faktorer som styr. De spelar självklart roll. Men att vara fattig och utan arbete leder inte automatiskt till att man slänger sten mot kvartersbutiken. Avsaknaden av en fritidsgård gör inte att man tänder eld på grannens bil.

Andra debattörer vill lyfta fram att många av dem som vandaliserat har utländsk bakgrund. Lösningen på problemet skulle då ligga i att begränsa invandringen. En sådan argumentation kan man självklart säga mycket om. Utgångspunkten och människosynen är minst sagt ihålig, och att de som drabbas värst av kravallerna själva är utlandsfödda butiksägare eller bilägare verkar dessa tyckare dessutom helt bortse från.

Dessa förklaringar missar alla något väldigt väsentligt, nämligen föräldrarnas roll. Föräldrarollen har kommit helt i skymundan. Barns och ungas uppväxtvillkor är det allra viktigaste. I detta är föräldrarnas roll central. Det är inte så att vi glömmer bort kampen mot sociala orättvisor eller behovet av tydlighet från rättsväsendets sida, tvärtom. Det finns ingen quick fix för det som nu händer, men i arbetet med att förhindra att det händer igen spelar föräldrarna och andra vuxna en nyckelroll. Hade det inte varit för alla vuxna som varit ute och nattvandrat de senaste veckorna hade situationen inte gått åt rätt håll.

Många föräldrar kan behöva stöd i sin föräldraroll, och det ska vi ge dem. Den politik vi ska fokusera på måste stå på ett stadigt ben av förebyggande insatser där inte minst ökad samverkan mellan familjer, det civila samhället, skola, socialtjänst och polis spelar en central roll. Det är viktigt med förebilder. Vi har alla ett ansvar för att utforma ett samhälle som är brottsförebyggande i sig. För Kristdemokraterna innebär det ett samhälle där vi tar ansvar för varandra och inte bara ser våra egna barn utan också skolkompisen och grannbarnet.

En forskare intervjuade ett antal kriminella pojkar. Samtliga hade trassliga uppväxtförhållanden. De flesta hade fortsatt sin kriminella bana, men några hade lyckats sluta. Den gemensamma nämnaren för dem var att de kunde uppge någon vuxen i sin närhet som de som barn hade känt

tillit till. Det kunde vara en släkting, en lärare, en idrottsledare, en granne eller någon annan. De som fortfarande levde ett kriminellt liv kunde inte nämna en enda person som de hade litat på under sin uppväxt. Lagstiftning och myndighetsinsatser är viktiga, men det är också vårt personliga ansvarstagande för barn som far illa.

Herr talman! Polisens kortsiktiga målsättning behöver vara att skapa lugn och se till att personer och egendom inte skadas. På längre sikt måste vi få till positiva spiraler i dessa områden. Flera satsningar är på gång, såsom satsningar på skolan och på nystartszoner. Att polisen är synlig och närvarande i lokalsamhället är också viktigt. Genom vardagliga möten och samtal på torg, skolor och fritidsgårdar läggs grunden för respekt och förståelse mellan unga, polis och andra goda krafter i samhället.

Anf. 26 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Det är intressant att lyssna på diskussionen och de synpunkter som förs fram, men det bekymrar mig att det tenderar att vara en allmänpolitisk debatt i stället för en diskussion om de allvarliga händelser vi precis har upplevt och upplever i ytterstadsområden och i vissa förorter runt om i landet, inte bara i Stockholm.

Morgan Johansson sade att han var bekymrad över bilden av Sverige. Jag är faktiskt mer bekymrad över verkligheten. Det är ingen tvekan om att i miljonprogramsområden i Sverige, inte minst i storstadsområdena, har vi under många år haft en mängd bekymmer som man arbetar med. Ingen ska påstå att det inte görs något för att rätta till problem i skolan, rusta upp områden och annat, men mer kommer att behöva göras. Det är både nödvändigt och viktigt att så sker.

Det som bekymrar mig är att den bild som ges av dessa förorter är en där man stämplar dem som problemområden, som om det bara skulle vara elände i Husby, Rinkeby och Backa. Så är det inte. Mycket fungerar bra. De allra flesta människor som bor i dessa områden begår inte brott, de kastar inte sten på polisen, de kastar inte sten på andra saker, de förstör inte och de bränner inte. De beter sig som alla andra normala hederliga människor i landet. De människorna har rätt till trygghet och till ordning och reda i sina bostadsområden i sin hembygd. Därför måste våra insatser inriktas på att plocka undan individer som inte ställer sig i det ansvarstagande ledet, som inte gör något vettigt av sitt liv.

Därmed återkommer jag till de arga, unga männen som vi ser. De är ofta kriminellt belastade. Vi kan diskutera länge hur de hamnat där; det finns mycket att säga om det. Lösningen vad gäller de unga männen är inte att be deras föräldrar ta tag i dem. Många av dem är myndiga. Det är både vuxna människor och tonåringar, och då är det inte någon mamma som ska hålla dem i handen. De måste på något sätt tas av banan, den kriminella banan. Det är ett mönster som måste brytas. De präglas ofta av rätt missriktade uppfattningar om världen och samhället. De gillar inte samhället. Polisen blir en symbol. Alltså ger de sig på polisen.

Min uppfattning är att för att komma åt den typen av personer som vi har för många av måste polis, sociala myndigheter och andra samverka på individnivå. Det handlar om att var och en måste ta sitt eget ansvar, måste ändra inriktning. Tyvärr har många dessutom helt fel förebilder eller ideal. En del drivs av kriminella som verkar ha mycket pengar och

snygga tjejer och tycker att det är spännande. Andra förvirrar sig in i en radikaliserings som leder fel och till mer våld.

Här finns mycket att göra för det civiliserade samhället. Jag tycker att det är positivt att vi nu ser att fler och fler kommunala förvaltningar runt om i Sverige inser att de måste jobba med individer och inte med grupper. Som det sades tidigare i debatten är det märkligt att så fort det uppstår problem ägnar sig ett parti åt att beskylla alla med en viss bakgrund för att vara bekymret, som om det inte fanns ett individuellt ansvar, och sedan har vi de sociala ingenjörerna på vänsterkanten som vet precis vad som ska göras. Men det är inte riksdag och regering som ska hantera socialt arbete. Det är ett kommunalt ansvar. Vi kan ge möjligheter till det arbetet, vi kan stärka förutsättningarna att arbeta exempelvis tillsammans med polis och andra, men mycket av arbetet måste göras utifrån det lokala perspektivet. Det är så ett bra samhälle växer. Det måste växa underifrån, inte genom politiska pekpinnar från riksdagen eller regeringen.

Anf. 27 MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Justitieministern var bekymrad, bekymrad, bekymrad. Sedan avslutade hon med att skylla på kommunerna, att det är deras ansvar. Det räcker inte att vara bekymrad. Man måste också agera, och det agerandet måste leda till resultat.

Jag kan konstatera att när regeringspartierna redovisar det som de säger sig ha gjort har det bara gått åt fel håll. Fakta sparkar. Arbetslösheten har ökat. Socialbidragstagandet har ökat med 25 procent, nästan 2 miljoner, sedan ni tillträdde, Beatrice Ask. Klyftorna har ökat. Andelen hushåll som ligger under OECD:s fattigdomsstreck har ökat med 60 procent sedan ni tillträdde. I inget annat land har klyftorna ökat mer än i Sverige, visade OECD förra veckan. Disponibelinkomsterna för de 10 procenten med de lägsta inkomsterna har minskat, vilket är mycket ovanligt.

De fattiga har blivit fattigare, de rika har blivit rikare under er tid vid makten. Ni har hållit på i sju år. Ju längre ni håller på desto värre blir det. Då kan man inte skylla ifrån sig på någon annan, att något annan ska lösa problemen. När man ser hur läget är måste man ta till sig nya konstruktiva förslag.

Jag har lagt fram fem förslag i dag. Det gäller polisen, socialtjänsten, arbetsmarknadspolitiken, utbildningspolitiken och socialförsäkringarna. Det är förslag som skulle medverka till att binda samman Sverige igen. Jag tycker att regeringen ska ta till sig och börja arbeta med dem omedelbart.

Alla tar naturligtvis avstånd från våldet. Det gör alla demokratiska krafter. Men det handlar också om att kunna skilja på att förklara en sak och att försvara den. Att man förklarar våldet innebär inte att man försvarar det. Det innebär bara att man söker efter en förklaring så att man på något sätt kan hitta en lösning. Det är en viktig distinktion att göra. Det räcker inte att bara ta avstånd från våldet. Man måste också se till att förstå varför det inträffar. Först då kan man lägga fram konkreta och konstruktiva förslag för att lösa detta.

Då handlar det om att ta avstånd från allt våld. Tar Jimmie Åkesson avstånd från de nazister som var ute i Tumba med sina egna medborgargården? Det skulle jag gärna vilja höra honom göra. Det handlar om att

ta avstånd från allt våld. Jag måste nog säga att det för Sverigedemokraterna inte verkar handla om att sätta stopp för våldet. För Sverigedemokraterna handlar det bara om att återigen, om och om igen, hetsa mot invandrare.

Jag undrar om Jimmie Åkesson har någon trovärdighet när det gäller gatuvåld över huvud taget. Det är bara ett år sedan som dina egna riksdagsledamöter avslöjades med att springa runt på gatorna med järnrör, Jimmie Åkesson. Du är partiordförande, men du har inte ens orkat lyfta bort dem från riksdagen. De finns kvar här. Du pratar om att polisens befogenheter måste öka. Du står här och försöker göra dig bred kring gatuvåld. Tror du att du har någon trovärdighet i detta?

Jimmie Åkesson! Ståda upp i ditt eget parti först innan du börjar kritisera andra partier!

Anf. 28 MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Jag tackar Morgan Johansson för tydligheten.

Nästa sommar kommer vi förhoppningsvis inte att behöva inleda med en liknande debatt. Vi måste ha den handlingskraft som förväntas av politiker. När jag träffar människor, mina grannar, dem som bor i området och dem som går i skolan där, är de inte särskilt glada över politikerna. Det har ni säkert också märkt, ni som har besökt förorten. I dag har kriminella lättare att rekrytera i de här områdena än vad de politiska partierna verkar ha.

Den här sommaren kommer att gå så bra som vi har förberett oss. Det har räknats upp ett antal goda krafter; Caroline Szyber gjorde det förtjänstfullt. De finns i varje småstad, storstad och förort. Det kan handla om kyrkan, moskén, ideella föreningar som jobbar med idrott, scouting eller nykterhetsarbete och alla de som kanske inte är organiserade men känner att de är ett med sitt bostadsområde. Det är de krafterna vi har att lita på den här sommaren.

Men till nästa sommar, 2014, tycker vi från Miljöpartiets sida att det är oerhört viktigt att skapa möjligheter för ungdomarna. Vi från Miljöpartiet tror att en av punkterna – inte den avgörande, men en oerhört viktig sådan – handlar om sommarjobben. När skolorna nu stänger kommer tiotusentals ungdomar i åldern 15–18 år att gå ut och kanske inte ha någonting att göra mer än att hänga utanför tunnelbanan eller i centrum. I samarbete med kommuner, lokalt näringsliv och lokala myndigheter vill vi säkerställa att ingen ungdom ska gå ut gymnasiet utan att ha sommarjobbat åtminstone en sommar, helst två.

Varför är det här viktigt? Varför ligger en del av problematiken här? Jo, det handlar om nätverk. Om man senare ska få möjlighet att komma in på arbetsmarknaden behövs det olika former av kontakter och nätverk som många av ungdomarna ute i miljonprogramsområdena inte har. När skolan har praoveckor ringer man till oss ledamöter och ber att få plats för en ung människa. Vi har många sådana här i riksdagen. Vi gör så gott vi kan. Men utan den hjälp som skolan, föräldrar, släktingar, vänner och grannar kan ge är det rätt svårt för en ung människa att få in en fot på arbetsmarknaden, och det är det sommarjobb handlar om.

Till nästa sommar ska alla som går ut högstadiet utan fullständiga betyg erbjudas kompletteringsutbildning. Det är också en ingång som handlar om att man ska kunna ta sig vidare i livet. Till nästa sommar tycker vi

också att värdegrundsarbetet måste fortsätta vid den myndighet som förvaltar det våldsmonopol vi har gett den. Vi vet hur viktigt det har varit. Jag har själv suttit i justitieutskottet och vet att poliser gör ett fantastiskt arbete ute i samhället. Det är viktigt att det arbetet fortsätter.

Anf. 29 GULAN AVCI (FP):

Herr talman! Nu har vi hört hur parti efter parti från den samlade oppositionen framlagt olika politiska manifest för utvecklingen av socioekonomiskt utsatta områden. Socialdemokraternas främsta recept för att komma till bukt med ungdomsarbetslösheten är en 90-dagarsgaranti. Men Morgan Johansson glömmer att nämna att hans parti vill avskaffa den halverade arbetsgivaravgiften för ungdomar, som bidragit till att väldigt många arbetslösa ungdomar fått ett jobb att gå till och som sannolikt också har bidragit till att många ungdomar kunnat behålla sina jobb i denna globala ekonomiska kris.

Herr talman! Jag har de sju senaste åren suttit i kommunfullmäktige i Stockholms stad. Jag sitter i arbetsmarknadsnämnden. Vi har de senaste åren verkat målinriktat för att skapa positiv utveckling i dessa områden. Men tyvärr har representanter för Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna – Sverigedemokraterna är inte representerade i Stockholm – som sitter i samma arbetsmarknadsnämnd som jag inte missat ett enda tillfälle att rösta mot de förslag som vi lagt fram för arbete och utbildning samt andra insatser som syftar till att människor i utanförskap ska komma in i samhället.

Sedan 2008, då Alliansen i Stockholm öppnade de fem jobbtorg vi har i dag som ett komplement till Arbetsförmedlingen, har 17 000 människor som tidigare hade försörjningsstöd gått till egenförsörjning. Men det är någonting som ni inte gärna nämner i debatten. Ni vill skapa bilden att människor i förorterna bara sitter med händerna i kors. Jag kan tala om för er att det var väldigt många människor som gick upp i morse ungefär samtidigt som vi som nu debatterar här i kammaren och åkte till sina jobb. Men detta vill ni helst inte prata om, och det är mycket beklagligt.

Man pratar om ett manifest för att garantera att ungdomar ska få sommarjobb. Jag kan tala om för dig, Mehmet Kaplan, att förra sommaren fick alla de ungdomar på Järvafältet, bland annat i Husby där du bor, som ansökte om sommarjobb ett jobb att gå till under sommarlovet. De kunde arbeta de där tre veckorna, tjäna lite egna pengar och få in en fot på arbetsmarknaden.

Jag kan också nämna att vi ska flytta ut kommunala förvaltningar. Jag hoppas att regeringen tar efter detta och ser till att ett antal myndigheter flyttar ut till förorter. Det kommer sannolikt att bidra till att vi kan öka sysselsättningen, men även till att stärka det lokala näringslivet, när människor rör sig i de här områdena.

När det gäller tidiga insatser för att motverka våld och kriminalitet bland unga människor kan jag tala om för er i oppositionen att vi i dag i Stockholm har en 24-timmarsgaranti för när socialtjänsten ska komma i kontakt med föräldrarna till de ungdomar som är ute och begår kriminella handlingar.

Det görs alltså väldigt mycket i Stockholm. Men detta vill ni inte prata om, för ni vill stigmatisera förorterna. Ni tror inte på de människor-

nas inre kraft att kunna klara sig själva, arbeta och bli en del av det här samhället. Det är bara att beklaga.

Anf. 30 JOHAN LINANDER (C):

Herr talman! Den brottslighet som pågick i slutet av maj i Husby och andra stadsdelar är inte unik. Det är inte första gången som arga män skapar otrygghet i våra städer. Det har i själva verket hänt många gånger förut under åren, och även långt innan vi fick segregerade bostadsområden. Man undrar om Jimmie Åkesson även skyller upploppen på Södermalm år 1719 och marsoroligheterna 1848 på för stor invandring. Detta har hänt förut, och det har hänt både i Sverige och utomlands. Sannolikt kommer det att hända igen.

Precis som åhörarna här och tv-tittarna har hört finns många som tror sig veta mycket om de personer som bränt bilar och kastat sten. Tyvärr är det nog mest spekulationer. Efter en av de tidigare händelserna, Rosengård 2008, gjorde Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, ett slags utvärdering utifrån räddningstjänstens perspektiv. De intervjuade pojkar och unga män som hade varit med vid kravallerna vid Herrgården, en del av Rosengård i Malmö.

I intervjuerna nämns framför allt tre anledningar till att de kastade sten mot polisen: för att de hatar polisen, för att de var sysslösa och för att de vill ha spänning. Svaren var alltså inte alls i linje med någon klasskamp retorik, socialt utanförskap eller dåligt boende. Det var inte alls speciellt genomtänkta motiv.

Den senaste veckan har vi fått höra analyser av anledningar och motiv till händelserna i Husby både av politiker och i svenska och utländska medier. Men tänk om det var fråga om personer som ville skapa spänning, som ville ge sig på polisen utan något som helst genomtänkt syfte.

Dagens Nyheter har försökt kartlägga de som är misstänkta för upploppen och kom fram till att en överväldigande majoritet sedan tidigare är dömda för brott och är välkända för polisen. Det kanske inte är personer som vill skapa uppmärksamhet för att visa på de problem som finns i stadsdelen. Det kanske är personer som tidigare har begått brott och som nu använder tillfället för att begå nya brott, dolda bland större fullt legitima protesterande folkmassor som inte alls har för avsikt att bränna bilar eller kasta sten. Det är i så fall inte heller första gången.

Vi har sett huliganer som inte alls är fotbollsfans. De hänger på för att dolda i folkmassan begå brott. Polisen i Skåne upptäckte tidigare kända fotbollshuliganer som plötsligt deltog i antirasistiska demonstrationer för att hitta en möjlighet att slåss mot polisen.

Herr talman! Jag önskar att ingen gör dessa kriminella personer till talesmän för sina stadsdelar, dels för att de absolut inte är representativa för storstädernas ytterområden, dels för att de kanske över huvud taget inte bor i de områden där de har deltagit i upploppen.

I samband med problemen i Rosengård 2008 konstaterades att de gripna i många fall inte alls bodde i Rosengård. Under den värsta natten greps 18 personer för våldsamt upplopp. Ingen av dem bodde i Rosengård.

Den som tror att upplopp kan stoppas enbart med hjälp av sociala satsningar i utsatta områden tror fel. Om de kriminella inte ens bor där lär sådana satsningar inte påverka deras hat mot polisen eller vilja att

kasta sten. Åtgärderna ska vidtas i alla fall, men de är inte det enda receptet för att få stopp på upploppen. Då gör man det för enkelt för sig.

Prot. 2012/13:115
31 maj

Anf. 31 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Den fråga jag tycker att Johan Linander bör ställa sig är: Varför hatar man polisen? Det är för att man inte ser den som sin polis. Man ser inte samhället som sitt samhälle utan lever i ett parallellt samhälle. Man är inte en del av det svenska majoritetssamhället. Därför hatar man svenska myndigheter, därför kastar man sten på polis, därför kastar man sten på brandkår och därför kastar man sten på sjukvårdspersonal. De är inte deras myndigheter, och de är inte till stöd för dem. Det är därför man hatar.

Herr talman! Jag blir oerhört provocerad av Jonas Sjöstedts skuldbeläggande av polisen. Det var subtilt, förvisso, men jag kan inte förstå varför man lyfter upp frågan över huvud taget om man inte har för avsikt att just skuldbelägga polisen. Vilka signaler sänder det, Jonas Sjöstedt, till de poliser som utför det oerhört otacksamma jobbet i dessa områden? Vilka signaler sänder man när man skuldbelägger dem på det viset? Vilka signaler sänder detta till de våldsverkare som kastar sten på polisen? Vilka signaler sänder detta om de händelserna? Vilka signaler vill Jonas Sjöstedt sända ut genom att skuldbelägga polisen? Det vill jag gärna ha svar på.

Herr talman! Jag blir också provocerad av dem som säger att upploppen nu har upphört och att lugnet är återställt. Det är rena påhitt. Så är det inte. De pågår ständigt i dessa områden, framför allt i våra storstäder. Att medierna slutar skriva om dem och att Expressen slutar skicka sina live-reportrar på nätterna till Husby betyder inte att problemen har upphört. Så sent som natten till i går besköts till exempel en väktarbil i Rosengård i Malmö. Det är sådant som sker hela tiden i dessa områden, i de segregerade otrygga invandrartäta områdena. Stå inte här och säg att upploppen har upphört! Det har de inte gjort. Tvärtom pågår de i allra högsta grad.

Justitieministern säger att polisen har lyckats väl. Regeringens satsningar på polisen har varit nödvändiga, och det har gjorts framsteg. Vad är det för verklighetsbild? Jag förstår inte hur man kan säga så med tanke på vad vi har sett framför allt den senaste veckan. Menar justitieministern allvar med att polisen har lyckats väl? Är justitieministern allvarlig i det omdömet? Det förstår jag över huvud taget inte.

Polisen har tvingats fly från stenkastande gäng i dessa områden. Man har tvingats prioritera bort allvarliga brott eftersom det i nästa kvarter har begåtts ännu grövre brott. Och justitieministern säger att polisen har lyckats väl, att regeringens satsningar har gett resultat. Det är precis tvärtom. Polisens insatser i dessa områden har komplett misslyckats. Därför behöver polisen inte minst större befogenheter, personalresurser och framför allt signaler från riksdagen om att vi står bakom polisen till varje pris. Vi står bakom ordningsmakten till varje pris i deras strävan efter att upprätthålla trygghet och bekämpa brott i vårt land. Det är också avgörande.

Det har också förekommit – och jag var inne på det i mitt inledningsanförande – att många vill se upploppen som en klassfråga. Jag kan väl i någon mening tillstå att det delvis är en fråga om klass. Massinvand-

*Aktuell debatt:
Oroligheter i stor-
städernas förorter*

ringspolitiken som ni övriga sju partier i församlingen har bedrivit har skapat en ny underklass i det svenska samhället, som i huvudsak finns i dessa områden. Hur förklarar man att dessa upplopp sker där och inte i andra områden i landet där de sociala problemen är minst lika stora? Varför sker de inte, som jag sade i mitt inledningsanförande, i till exempel Helsingfors? Förklara det för mig, ni som vill förklara problemen enbart med klass och sociala klyftor.

Anf. 32 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Det är möjligt att missförstå allt, bara man anstränger sig lite. Det tycker jag att Jimmie Åkesson gav ett utmärkt exempel på här. I mitt inledningsanförande talade jag om hur polisen har ett svårt och viktigt arbete, hur de flesta poliser gör ett utmärkt arbete och hur mycket bra förebyggande arbete som görs som aldrig uppmärksammas. Men jag sade också att i de fall det finns undantag är det viktigt att utreda dem för polisens egen trovärdighet. Hur Jimmie Åkesson kan få detta till vad han sade är svårt för mig att förstå.

Jimmie Åkesson fick också en fråga av Morgan Johansson som han inte svarade på. Jag vet inte om han valde att inte svara på frågan.

Vi har också sett andra gäng ute på gatorna. Det har varit nazister som har beväpnat sig med tillhyggen. De har varit ute för att nita invandrare, för att mucka gräl och för att sprida skräck i dessa områden. Du fick frågan om du tar avstånd från dem. Det vore klädsamt om du gjorde det i kammaren från talarstolen. Vi har alla tagit avstånd från våld i talarstolen, och det är viktigt.

Det andra exemplet på att man kan missförstå allt bara man anstränger sig lite tycker jag att Gulan Avci från Folkpartiet har stått för. Hon har ägnat nästan all tid åt att angripa den opposition som inte styr politiken och målar en bild av vår politik. Det är förstås bekvämt, men jag tror inte att det är riktigt det som den här debatten handlar om.

Ni i Alliansen har en blind fläck. Om vi har rätt, att det finns ett samband mellan arbetslöshet, fattigdom, dålig utbildning, utsatthet och segregation och det som sker – utan att försvara det, men sambandet finns där – och att en del av lösningen är att göra någonting åt det här, är problemet för er att er politik då faller. Er politik har gått ut på att öka klyftorna i samhället, otryggheten och utsattheten för många människor, och vi har en enorm ungdomsarbetslöshet som ni inte har rätt på. Det är problemet. Det är er blinda fläck i denna debatt. Det kanske därför är lättare att tala om oss än om ert ansvar, nationellt och i Stockholm, för situationen.

Hur ser det ut i Husby? Ja, nedskärningarna har satt sina spår även där. Två skolor har lagts ned. Familjecentraler har lagts ned. Socialchefen gjorde en utredning om hur det förebyggande arbetet fungerar för unga, och han kom fram till att det inte fungerar. De har fått så mycket minskade resurser att de inte kan ge det stöd som behövs. Han fick sparken. Man har dragit in SL-kortet för dem som har försörjningsstöd, och det är tyvärr alldeles för många som behöver det i detta område som har svårt att ta sig ut från det.

Det behövs helt enkelt en annan politik för större jämlikhet, som försöker vända detta till någonting bättre. Vi har gjort det förut i det svenska samhället. Vi har haft långa perioder då vi har fört en medveten politik för att bekämpa sociala problem, för ökad rättvisa, för ökad jämlikhet

och för lika rätt till social service. Vi har den politiken. All vår politik går ut på att skapa ett jämlikare och rättvisare samhälle.

Ni öser pengar över villaägarna för att de ska bygga verandor och kök. Vi skulle använda de pengarna för att i stället renovera slitna miljonprogramsområden, bostäder och skolor. Ni privatiserar deras centrum som oseriösa aktörer kör i botten så att man inte har den service som behövs där. Era privatiseringar drar viktig samhällsservice från förorter och landsbygd in mot städernas centrum.

Vi har en politik för att varje ung människa ska ha arbete eller utbildning både på sommaren och annars. Vi har en politik för att bekämpa arbetslösheten och inkomstkliften i detta land.

Vi är överens om att våldet ska bekämpas. Det är aldrig acceptabelt. Men skillnaden mellan höger och vänster i denna debatt är att vi tror att ett rättvisare och jämlikare samhälle ger oss bättre förutsättningar på längre sikt att slippa se det vi har sett de senaste veckorna.

Anf. 33 CAROLINE SZYBER (KD):

Herr talman! Det finns något vi behöver mycket mer av: samhällsgemenskap. Det är därför det är så otroligt allvarligt när det skapas parallella samhällen och dörren till det gemensamma stängs. Det absolut farligaste är om människor känner att man inte räknar med dem, att det går så långt att de tror att ingen bryr sig, att de enda förväntningar som finns på dem är att det ska gå dåligt. Om du inte känner något hopp om att få ett arbete, kunna delta i det civila samhället och vara omgiven av människor som bryr sig på riktigt är det självklart så att risken att du hamnar vid sidan om är stor.

Jag har träffat ungdomar som upplever att det gemensamma samhället behandlar dem som om det är kört. De upplever att alla tror att det ska gå dåligt för dem – så varför kämpa för att bryta den bilden?

Jag blir så otroligt ledsen när jag hör sådana berättelser. Det är ett misslyckande för oss alla om människor känner att de inte är en del av det samhälle som vi lever i. Det gäller att ge dessa ungdomar förtroendet tillbaka.

Sverige är troligtvis världens mest jämlika land. Vi har världens minsta lönegap och fri utbildning, och för dem som av olika skäl inte klarar av studierna finns omskolning och vidareutbildning. Vi har skattefinansierad vård, äldre- och barnomsorg. Och så ska det fortsätta att vara.

Trots det väljer några att sätta eld på grannens bil eller slå sönder kvartersbutiken för att få uppmärksamhet och mer rättigheter av samhället. Det är samhället som avkrävs ansvar.

Samhället är dock i första hand inte staten. Samhället är människorna som lever i det, enskilda personer, familjer, föreningar och företag. Det är människor som tar personligt ansvar för sina egna handlingar och sina medmänniskor som Sverige behöver mer av.

För den som är ung är det naturligt att pröva gränser, att vilja se hur långt man kan gå innan någon säger till och sätter stopp. Hur polis, lärare och andra vuxna agerar är viktigt. Men hur föräldrarna agerar är ännu viktigare. Alla vuxna måste reagera och agera. Vi har ett ansvar. Ungdomar behöver lära sig vikten av att ta ansvar både för sina egna handlingar och för de eventuella konsekvenser som följer.

Prot. 2012/13:115

31 maj

Aktuell debatt:

Oroligheter i storstädernas förorter

Det behövs ytterligare sociala satsningar. Kristdemokraterna i Stockholm vill införa särskilda sociala investeringsformer, en form av långsiktiga sociala investeringar, där vi avsätter resurser för att i förebyggande syfte stödja de barn och unga som löper risk att få problem i framtiden. Resurser kan användas till satsningar på familjehemsplacerade barn, förebyggande insatser mot skolfrånvaro och stöd till den som hoppar av gymnasiet.

Men samhället är så mycket mer än kommun, stat och det offentliga. Vi förbiser den styrka som finns i det civila samhället, i familjer, i ideella organisationer, i idrottsrörelsen, i samfund, i kooperativ och i föreningsliv. I Sverige har vi under lång tid nedvärderat det personliga ansvaret och litat på att det offentliga klarar av alla utmaningar genom enhetliga lösningar, program och åtgärder.

Från politiskt håll måste vi bli bättre på att stödja det civila samhället med alla goda krafter och förebilder. Vi behöver människor som bryr sig, och vi behöver förebilder. Ett fantastiskt exempel på detta är ungdomarna i Fittjaskolan som bestämde sig för att städa upp i centrum, och ett annat är alla de fältassistenter och ideella krafter som i ord och handling visade att det inte är okej att vandalisera och förstöra.

Anf. 34 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Jag är jätteglad att Jonas Sjöstedt kom tillbaka in i salen, eftersom han ställde frågan om det finns ett samband mellan kriminalitet, arbetslöshet och sociala problem och hävdade att Alliansen då har ett problem.

Då vill jag bara berätta för Jonas Sjöstedt att faktum är att brottsligheten minskar generellt sett, om man ser på Nationella trygghetsundersökningen. Det kan vi se under den period som Alliansen har regerat. I så fall är vi lyckligt lottade. Nu är inte livet så enkelt att man kan gå på bara det, och det finns många typer av brottslighet. Det som bekymrar oss och som vi diskuterar här och nu är den form av aggressiv kriminalitet som ger sig på människor och egendom på ett sätt som är helt oacceptabelt.

Jag fick kritik från Jimmie Åkesson för att jag sade att jag tycker att polisen har klarat uppgiften någorlunda väl. Ja, i denna insats tycker jag att Stockholmspolisen har fungerat förhållandevis väl och att polisen som organisation har lyckats mobilisera de resurser som krävs för att arbeta med händelserna.

Sedan är varken jag eller någon annan som leder detta arbete så dumma att vi inte tror att det händer saker igen eller att saker pågår fast det inte är kameror där. Det är väl bara en och annan politiker som tror att det enda som händer är det som står i Expressen. Så är det faktiskt inte. Jag deltar inte i jakten kring den mediala guldkalven, av det enkla skälet att våra polisiära och rättsvårdande myndigheter har ett viktigt arbete att utföra.

Däremot vill jag säga till Morgan Johansson att hans fempunktsprogram inte är någonting nytt, utan det mesta pågår. Det enda jag skulle vilja säga att jag inte ställer upp på är den bidragslinje och den övertro på social ingenjörskonst som programmet ger uttryck för i vissa delar. Men att reformera polisens arbete, att se till att polisen samarbetar med skolor och andra, är inget nytt utan sådant som pågår hela tiden.

Försök inte göra det till något nytt, framtidsyftande och revolutionerande, för det är det som redan görs.

Vi har ett viktigt ansvar, och det ska vi ta. Men det gäller att försöka se statistiken som den egentligen ska läsas. Det finns en del att säga om OECD-rapporten, och jag ska se om jag hinner göra det i nästa inlägg.

Anf. 35 MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Nej, jag ska inte förespegla riksdagen att det är något revolutionerande. Jag är inte särskilt revolutionär till min karaktär. Men det är väl beprövad politik, sådant som vi vet fungerar, genom decennier av välfärdsbyggande som socialdemokratin har ägnat sig åt. Det är att hålla ihop landet. Låt det inte kasa i väg! Klyftorna mellan de fattigaste och de rikaste bara fortsätter att öka.

Det är ingen bidragspolitik när vi säger att vi måste försöka hålla ihop Sverige. Socialförsäkringar är inga bidrag. Det är försäkringar, sådant som vi har satt av löneutrymme till genom decennier för att se till att det finns en trygghet när man blir arbetslös eller sjukskriven. Men ni försöker hela tiden klistra på oss detta.

Med er politik har socialbidragstagandet ökat med 25 procent – 2 miljarder – över hela landet. Det är ni som står för bidragspolitiken i svensk politik. Det är ni som har ökat socialbidragstagandet under dessa år, inte vi.

Sedan sade Beatrice Ask att brottsligheten har minskat. Antalet anmälda brott sedan 2006 har ökat med ungefär 200 000. Jag vet att det finns en diskussion om det är anmälningsbenägenheten eller vad det kan tänkas bero på. Det är dock en stor ökning, och jag är ganska övertygad om att vi i en del av brottskategorierna ser en faktisk ökning. Jag tror också att det är allmänhetens bild.

Jag bad Jimmie Åkesson att ta avstånd från de nazistiska medborgargarderna som vi såg i helgen. Jag fick inget svar. Du har en chans till på dig i ditt sista inlägg. Ta avstånd från det! Det sitter kanske lite långt inne, men det var faktiskt ett problem när polisen fick jobba med detta i stället för med andra viktiga saker. Det var ungefär 150–200 ligister eller huliganer som samlades i Tumba och gav sig ut för att upprätthålla ordningen. Det är jättefarligt när vi ser den utvecklingen. De var bara ute efter att mucka ännu mer gräl.

Än en gång: Ta fasta på våra förslag när det gäller arbetsmarknaden, utbildningen, socialförsäkringarna, polisen och allt annat som vi har föreslagit. Det tycker jag att regeringen faktiskt bör göra.

Anf. 36 MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! För att göra verklighet av alla goda intentioner, åtminstone de flesta partiets, krävs det samarbete mellan staten, kommunerna, lokalt näringsliv, intresseorganisationer, ideella krafter och polisen. Vi från Miljöpartiet är redo att anta utmaningen och bidra till att målen förverkligas. Vi har redan satsat pengar på det i vår budget, och vi hoppas att fler partier är redo att anta utmaningen.

Herr talman! Jag vill också lyfta fram några saker som har kommit oss till livs under dagen. Jag läste i en av våra tidningar att Sverigedemokraterna hade lite förslag och idéer och hade tittat på Danmark, vilket de då och då gör. Man citerade den danske integrationsministern och för-

sökte passa till de svenska Socialdemokraterna. Enligt vad som citerades hade den danske integrationsministern sagt att detta med normer var det som skilde oss från dem. Jag gick dock in och kollade hela citatet. Jag googlade lite, pratade med några personer och fick fram hela meningen. Den får naturligtvis stå för den integrationsministern, som har sagt så här: ”Det handler om, at der er en gruppe mennesker, som ikke deler de samme normer og har de samme muligheder som os andre.” Denna balansgång har Sverigedemokraterna glömt.

I övrigt är Danmark inte något vi brukar peka på. Det har också visat sig att den tidigare regeringen inte riktigt lyckades med de föresatser som den hade.

Jag tycker att det är viktigt att påminna oss själva om att det här är en svår fråga med många olika parametrar. Jag är glad för att vi fick möjlighet att diskutera och debattera detta.

Anf. 37 GULAN AVCI (FP):

Herr talman! Jag ska börja mitt sista inlägg med att vända mig direkt till dig, Jimmie Åkesson. Alla gånger du har varit uppe i talarstolen har vi hört hur du din vana trogen hela tiden återkommer till frågan vem som bär skuld för de upplopp vi har sett i socialt utsatta områden. Det är lätt att skylla på invandrarna. Sverigedemokraternas hela existensberättigande lever av just invandringsfrågan.

Hör och häpna, Jimmie! Jag håller med dig när det gäller polisen. Jag tycker att polis måste finnas i vartenda område som är utsatt för denna typ av vandalism av en liten klick ligister, som någon här kallade dem. Polisens uppdrag är att skapa trygghet, att vara bland de boende och att också skapa dialog med människor i de här områdena och arbeta förebyggande. Det handlar om att klippa av svansen på de ungdomsgäng som inte skyr några medel för att vandalisera och skapa otrygghet och för att rekrytera och fånga upp unga människor som befinner sig i riskzonen som något slags vapendragare i deras verksamheter.

Vi har förebyggande insatser. Socialtjänsten ska så tidigt som möjligt vara aktiv och komma i kontakt med dessa ungdomars föräldrar för att förebygga att de hamnar i kriminella miljöer.

Jonas Sjöstedt, du säger att en av de viktigaste frågorna för er är att skapa sysselsättning och möjligheter för människor med invandrarbakgrund, men samtidigt säger du att man ska rycka undan mattan för de människor som tack vare en av de viktigaste reformerna, RUT-reformen, har bidragit till att tusentals invandrarkvinnor kanske har fått sitt första arbete att gå till. Du vill rycka undan mattan för dem genom den bidragslinje som du förespråkar. Du rycker undan mattan för de olika möjligheter som gör att människor faktiskt kommer i arbete i stället för att tvingas ut i passivitet och påtvingade bidrag.

Anf. 38 JOHAN LINANDER (C):

Herr talman! Centerpartiet har många förslag för att stärka storstädernas ytterområden. Mycket har gjorts, inte minst inom Näringsdepartementet, för att fler företag ska startas och jobb skapas, för att fler unga ska få utlopp för sin kreativitet och innovationskraft och för att fler kvinnor ska få jobb eller starta företag och skaffa sig en egen försörjning. Detta är bra.

Vi fortsätter med att skapa nystartszoner, satsa på skolan, flytta ut of-
fentliga arbetsplatser och mycket mer. Vi ska lyfta storstädernas ytterom-
råden. Svaret är alltså jobb, jobb, jobb, skola, skola, skola. Det är så vi
kan skapa långsiktigt hållbara stadsdelar.

Som jag har sagt tidigare är dock varken brist på jobb, dåliga betyg,
trångboddhet, diskriminering eller skuldbeläggande av invandrare, som
vi tyvärr har fått en ordentlig dos av här i dag, någon förklaring eller
ursäkt för att kasta sten på polisen eller att sätta eld på bilar. Det är
brottsliga gärningar som också ska hanteras som brottsliga gärningar. De
skyldiga ska gripas, åtalas och dömas.

Till er som har lyssnat på den här debatten vill jag säga: Tror inte på
alla generaliseringar som ni har hört här i dag. Tror inte på de enkla lös-
ningar som vissa partier vill servera. De kanske kan låta bra, men de är
oftast förödande eftersom de inte löser problemen utan i många fall bara
gör det ännu värre, till exempel när man försöker splittra landet genom
att skuldbelägga grupper av människor.

Att Jimmie Åkesson skyller allt på invandrare som grupp är inget
oväntat, men vad du samtidigt gör är att du ursäktar enskilda individers
brottsliga gärningar genom att lägga skulden på en grupp av människor.
Det är ett stort misstag oavsett av vilken anledning man gör det. Det är de
enskilda personerna som har begått brotten som också ska stå till svars
för dem.

Anf. 39 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Det låter lite märkligt, kanske, men jag blir nästan full i
skratt här. Jag hade en debatt med integrationsministern i tv i morse. Han
sade att jag skyller allt på invandrarna, och nu har i princip varenda talare
här varit uppe och sagt samma sak. Ni gör ju parodier på er själva! Det
blir patetiskt att lyssna på.

Jag har inte med ett enda uttryck skuldbelagt gruppen invandrare. Ni
får se till att lyssna bättre nästa gång. Sedan kan man skratta åt det, gi-
vetvis, men jag tror att de som ser debatten förstår hur det ligger till.

Jag hade faktiskt ingen förhoppning om att någon i den här debatten
skulle vilja ta ansvar för sitt misslyckande. Vi har bara fått höra en massa
floskler och bortförklaringar. Inte minst med tanke på en del debattörers
förvånansvärt låga debattnivå ser vi en tydlig ovilja att ta ansvar och en
våldig ovilja att över huvud taget närma sig problemets kärna.

Det är beklagligt. Det är också respektlöst mot alla dem som drabbas,
alla dem som lever i de här områdena, som är direkt drabbade av kraval-
ler och upplopp.

Det är också respektlöst mot svenska folket i allmänhet att Sveriges
högsta politiska företrädare inte kan föra en sådan här debatt på en nå-
gorlunda hög nivå och inte vågar närma sig de problem som faktiskt
ligger till grund för det vi ser.

Man tog upp exempel på kravaller på 1700-talet. Det finns naturligt-
vis många förklaringar till de kravallerna, inte minst att vi hade haft krig
i 18, 20 år.

Vi håller med. Det är klart att det har funnits kravaller i vårt land tidi-
gare. Men vi lyckades bygga bort det där. Grogrunden för de här kraval-
lerna lyckades vi faktiskt bygga bort för sisådär 100 år sedan, genom
idén om folkhemmet och genom idén om ett sammanhållet Sverige. Det

är det sammanhållna Sverige, herr talman, som övriga partier i den här församlingen nu slår sönder. Det är det som är det grundläggande problemet.

Anf. 40 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Jimmie Åkesson har fått en enkel fråga. Han har fått den tre gånger under den här debatten, om att ta avstånd från den nazistiska mobb som har anfallit människor bara för att de kommer från andra länder.

Du har valt, i den här debatten, att inte säga någonting om dem. Jag tycker att det är ynkligt. Jag hoppas att du får frågan av journalisterna därute och att du kommer att svara på den när du får den.

Du sade faktiskt någonting intressant på slutet, att vi har lyckats bygga bort grunden för kravallerna förut. Ja, men det är det vi ska göra igen. Det handlar inte om etnicitet. Det handlar inte om invandring. Det handlar om att skapa ett rättvisare, bättre och mer jämlikt samhälle som vi kan tro på.

Varför är det kravaller i Grekland? Beror det på invandringen? Nej, det beror på att Grekland har blivit ett mycket hårdare klassamhälle. Det är det som det handlar om.

Jag har lite hopp om Jimmie Åkesson, även i den här debatten.

Fattigdomen har ökat i Sverige från 4 procent till 9 procent, säger OECD. Hur gör vi någonting åt det? Jo, vi gör det genom att ge alla barn en bra skola och genom att ge arbete till våra ungdomar. Vi har lagt fram förslagen här i riksdagen. Vi gör det genom att lyfta förorterna till bra boendemiljöer genom att bygga bra bostäder i stället för att bara satsa på dem som redan har.

Den här politiken finns som ett alternativ. Är det en garanti för att det som skedde i Husby inte ska upprepas? Nej, tyvärr inte. Det tar tid. Det är komplext. Det är svårt. Men detta gör att vi kan börja röra oss åt rätt håll.

Regeringen håller fram de satsningar man gör. Men jag skulle vilja be er att begrunda en siffra. Regeringen är stolt över sina 100 miljoner kronor till de 15 mest utsatta områdena runt om i Sverige. Samtidigt får invånarna i Täby, Danderyd och Lidingö 133 miljoner kronor i RUT-bidrag varje år. Det säger en del om var man satsar någonstans, om vilka som är viktiga för den här regeringen.

För att vi ska kunna göra någonting åt det behöver vi en ny regering och en ny politik i det här landet.

Anf. 41 CAROLINE SZYBER (KD):

Herr talman! Polis och brandmän finns till för att hjälpa till. Därför blir jag oroad när det finns krafter som ser dem som sin största fiende.

Jag är glad att brandmannen Mattias Lassén satte ord på det:

”Jag är här om din pappa behöver hjälp om han krockar med sin bil, jag hjälper din syster om det börjar brinna i hennes kök. Jag kommer att simma i iskallt vatten för att hjälpa din lillebror om han trillat ur en båt även fast det är iskallt i vattnet. Jag kommer att hjälpa din mormor om hon får hjärtstillstånd och jag kommer även att hjälpa DIG om du går igenom isen en solig dag i mars. Varför gör du då så här mot mig? Jag har också en familj som vill träffa mig igen, precis som du!”

Herr talman! Förhoppningsvis öppnar händelserna i Husby och i flera andra delar för en nödvändig diskussion om eget ansvar och om hur vi främjar ett samhällsklimat som tydligt skiljer mellan rätt och fel. Vi hoppas också att föräldrarnas ansvar och samhällets stöd till familjer hamnar i strålkastarljuset.

Det handlar inte bara om att säga ifrån när saker gått snett utan minst lika mycket om att ta sig tid och att vara förebilder.

Barn behöver vuxna som vågar vara vuxna i alla miljöer där barn befinner sig. Det är dags att vi skrotar uttrycket ”mina barn och andras ungar”. Vi har ett gemensamt ansvar för samhället. Det är vi tillsammans som löser problemen, inte genom att peka finger åt det offentliga.

Sverigedemokraterna har så sent som i mars väckt en motion där de säger att de tycker att vi satsar för mycket på integration. Ni vill att människor integreras och lär sig svenska. Men ni vill inte satsa en enda krona.

Det behöver göras fler satsningar för att rusta upp bostadsområden. Och det behövs satsningar för att få in ännu fler på arbetsmarknaden, speciellt med fokus på unga. Det handlar om satsningar som kommer att leda till att fler känner förtroende och framtidstro, satsningar som gör att fler blir en del av samhällsgemenskapen.

Anf. 42 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka för många kloka inlägg, även om det är många saker som man skulle vilja kommentera och inte har möjlighet att kommentera.

Det är viktigt att säga att det måste vara ställt utom alla tvivel att samhället inte backar undan för våldsverkare som sprider oro i vårt samhälle och i våra förorter, som vi har sett under senare tid, oavsett vad det handlar om för typ av våldsverkare.

Det är också så att polisen har det självklara ansvaret för att ta sig an ordning och säkerhet och skydda människor och egendom och att rättsväsendet har ett ansvar för att lagföra dem som inte följer våra lagar utan begår brott mot andra.

Det kräver att polis och rättsväsen har resurser, verktyg och allt som man behöver för att klara sina viktiga uppdrag. Men det betyder också att vi måste vara klara över att ett och annat fel kan begås och att detta ska utredas i särskild ordning.

Eftersom detta har varit uppe vill jag bara säga att det finns medieuppgifter om att poliser har uttalat kränkningar och allt vad det nu kan handla om. Med anledning av det har polismyndigheten i Stockholm upprättat en egen anmälan mot den egna myndigheten för att få saken utredd.

Det har funnits uppgifter om övervåld. Också i det fallet har polismyndigheten i Stockholm själv upprättat två anmälningar riktade mot den egna myndigheten för att få saken utredd. Det finns sammantaget fyra till fem anmälningar kopplade till upploppen i Stockholm. Flera av dem är från myndigheten själv.

Det ligger i polisens eget intresse att se till att arbetet utförs på ett kvalitativt sätt. Jag menar att det också visar med vilken seriositet och med vilken värdegrund man går in i arbetet.

Diskussionen har också visat att det finns många andra saker som behöver göras. Jag delar uppfattningen att jobb är grunden för att samhället ska utvecklas. Men jobb skapas inte genom bidrag. Jobb skapas genom att det lönar sig att arbeta och genom att man kan starta och driva företag. På det sättet kan man utveckla samhället.

Där skiljer sig Alliansen från vänsterpartierna, som uppenbarligen har en helt annan inriktning.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Arbetsmarknadsutskottets betänkande
2012/13:AU10 Slutredovisning av regeringens särskilda jämställdhets-
satsning 2007–2010, m.m.

Utrikesutskottets betänkande
2012/13:UU3 Norden

Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande
2012/13:UFöU3 Nordiskt utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiskt sam-
arbete inklusive krisberedskap

Konstitutionsutskottets betänkande
2012/13:KU25 Indelning i utgiftsområden

Socialförsäkringsutskottets betänkande
2012/13:SfU12 Konvention om social trygghet mellan Sverige och In-
dien

Utbildningsutskottets betänkande
2012/13:UbU15 Karriärvägar för lärare i skolväsendet m.m.

Finansutskottets betänkande
2012/13:FiU38 Ägarstyrningen av SBAB

13 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 31 maj

2012/13:465 Utredningsgaranti
av *Lars Johansson* (S)
till justitieminister *Beatrice Ask* (M)

2012/13:466 Nedskärningarna på Högskolan Dalarna

av *Carin Runeson* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

Prot. 2012/13:115

31 maj

2012/13:467 Svenska elevers tillgång till digitala lärverktyg och öppna lärresurser

av *Cecilia Dalman Eek* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2012/13:468 Minskat behov av Förbifart Stockholm

av *Jens Holm* (V)

till miljöminister Lena Ek (C)

2012/13:469 Utländska bärplockare

av *Johan Andersson* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2012/13:470 Den svenska modellen

av *Marie Granlund* (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2012/13:471 Regeringens budgetarbete

av *Eva-Lena Jansson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:472 Hälso- och sjukvårdspolitiken

av *Eva-Lena Jansson* (S)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

2012/13:473 Ökad och säker cykeltrafik

av *Jens Holm* (V)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:474 Hobbyverksamhet med veteranbilar

av *Carina Adolfsson Elgestam* (S)

till miljöminister Lena Ek (C)

2012/13:475 Arbetsmarknadspolitikens roll i samhället

av *Meeri Wasberg* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2012/13:476 Den svenska modellen

av *Marie Granlund* (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 4 juni.

14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 31 maj

2012/13:552 Avgiften för lärarlegitimation

av *Cecilia Dalman Eek* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2012/13:553 Biståndets fördelning mellan ramorganisationer och andra aktörer

av *Mats Pertoft* (MP)

till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

2012/13:554 Översyn av organiserad illegal handel med alkohol

av *Carina Adolfsson Elgestam* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 4 juni.

15 § Anmälan om skriftligt svar på fråga

Anmälades att skriftligt svar på följande fråga inkommit

den 31 maj

2012/13:530 Arbetsförmedlingens bidragspolitik

av *Anders Karlsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 4 juni.

16 § Kammaren åtskildes kl. 12.17.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdets början till och med 11 § anf. 22 (delvis) och

av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

1 §	Avsägelse.....	1
2 §	Anmälan om kompletteringsval.....	1
3 §	Anmälan om återtagande av plats i riksdagen	1
4 §	Anmälan om särskild företrädare för partigrupp	1
5 §	Anmälan om personlig ersättare för särskild företrädare för partigrupp	2
6 §	Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen, m.m.	2
7 §	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
8 §	Hänvisning av ärenden till utskott	3
9 §	Svar på interpellation 2012/13:432 om Ofotenbanan och Malmbanan.....	3
	Anf. 1 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	3
	Anf. 2 LEIF PETTERSSON (S).....	4
	Anf. 3 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	5
	Anf. 4 LEIF PETTERSSON (S).....	6
	Anf. 5 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	7
	Anf. 6 LEIF PETTERSSON (S).....	8
	Anf. 7 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	8
10 §	Svar på interpellation 2012/13:433 om avtal om medfinansiering av en ny bro på E4 över Sundsvallsfjärden.....	9
	Anf. 8 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	9
	Anf. 9 INGEMAR NILSSON (S).....	9
	Anf. 10 JOHAN ANDERSSON (S).....	10
	Anf. 11 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	11
	Anf. 12 INGEMAR NILSSON (S).....	12
	Anf. 13 JOHAN ANDERSSON (S).....	13
	Anf. 14 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	14
	Anf. 15 INGEMAR NILSSON (S).....	15
	Anf. 16 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	15
	Ajournering.....	16
	Återupptagna förhandlingar	16
11 §	Aktuell debatt: Oroligheter i storstädernas förorter	16
	Anf. 17 JIMMIE ÅKESSON (SD).....	16
	Anf. 18 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	17
	Anf. 19 MORGAN JOHANSSON (S).....	19

Anf. 20	MEHMET KAPLAN (MP)	20
Anf. 21	GULAN AVCI (FP)	22
Anf. 22	JOHAN LINANDER (C)	24
Anf. 23	JIMMIE ÅKESSON (SD)	25
Anf. 24	JONAS SJÖSTEDT (V)	27
Anf. 25	CAROLINE SZYBER (KD)	28
Anf. 26	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	30
Anf. 27	MORGAN JOHANSSON (S)	31
Anf. 28	MEHMET KAPLAN (MP)	32
Anf. 29	GULAN AVCI (FP)	33
Anf. 30	JOHAN LINANDER (C)	34
Anf. 31	JIMMIE ÅKESSON (SD)	35
Anf. 32	JONAS SJÖSTEDT (V)	36
Anf. 33	CAROLINE SZYBER (KD)	37
Anf. 34	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	38
Anf. 35	MORGAN JOHANSSON (S)	39
Anf. 36	MEHMET KAPLAN (MP)	39
Anf. 37	GULAN AVCI (FP)	40
Anf. 38	JOHAN LINANDER (C)	40
Anf. 39	JIMMIE ÅKESSON (SD)	41
Anf. 40	JONAS SJÖSTEDT (V)	42
Anf. 41	CAROLINE SZYBER (KD)	42
Anf. 42	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	43
12 §	Bordläggning	44
13 §	Anmälan om interpellationer	44
14 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	45
15 §	Anmälan om skriftligt svar på fråga	46
16 §	Kammaren åtskildes kl. 12.17.	46

